

Utval:	Kommunestyret
Møtestad:	Roan Næringshagen
Dato:	25.01.2018
Tid:	19:00 18:00 gruppemøte

Forfall meldast til sentralbordet på tlf. 35 06 71 00.

Varamedlemmer møter bare etter nærmere varsel.

Overføring på webTV frå kl 19:00

Saksliste

Utvals- saksnr	Innhald
PS 1/18	Referatsaker
PS 2/18	Godtgjersler til folkevalde - justeringar 2018
PS 3/18	Forvaltningsrevisjonsprosjekt - Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS
PS 4/18	Bygg i Tre

Fyresdal 18. januar 2018

Erik Skjervagen
ordførar

Fellestenesta
utvalssekreter

PS 1/18 Referatsaker

RS 1/18 Referat frå Vest-Tekmarkkrådet

RS 2/18 Orienteringar

RS 3/18 Årsrapport frå Prostidiakonen i Vest-Tekmark 2017

Saksframlegg

Godtgjersler til folkevalde - justeringar 2018

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap	3/18	09.01.2018
Kommunestyret	2/18	25.01.2018

Endeleg vedtaksrett i saka har: Kommunestyret

Vedlegg i saka:

- 1 Reglement for godtgjersle til folkevalde 01.01.18

Bakgrunn for saka:

Endring i møtegodtgjersleskjema, utbetaling og presiseringar.

Vurdering:

Saka er vurdert ut frå følgjande mål i økonomiplanen for 2017 – 2020, Giennom handlekraft, fleksibilitet og utradisjonelle løysingar, skal Fyresdal vere ein framifrå stad å bu og virke.

Regelment for godtgjersle til folkevalde er sist sett på i kommunestyret 24.09.15.

Det er nå sett på andre, og enklare, meir effektive måtar å handtere dette med godtgjersler på.

Det er laga nye skjema til kvart utvalsmøte. Det blir og laga eit generelt til andre møter enn hovudutvala. Dette fører til lønsutbetaling kvar månad som er i tråd med krava til rapportering til skattetaten.

I samband med at reglementet då må endrast blir det samstundes lagt inn endringar det kan vere greit å presisere.

I vedlegget er det laga overstrykningar og lagt inn ny tekst med raud skrift.

Trengs det ein ny setning under pkt 4.1.9, vedrørande langvarig fråver av politikarar.

Pkt 6 treng eit tillegg i overskrifta og det er personar på dagpengar.

Det er framlegg om å ta ut pkt 8, omsorgsgodtgjersle, då dette så å sei ikkje har blitt bruka.

Møtegodtgjersleskjema er endra. Det blir eitt skjema for kvart møte, der møtedeltakarane skriv under på at dei har møtt, skriv evt kilometer og hukar av for om dei skal ha ulegitimert eller leverar legitimert krav på tapt arbeidsforteneste.

Punkt 12 i reglementet blir dermed endra.

Konklusjon:

Reglement for godtgjersle til folkevalde blir vedteke som det ligg føre i saka.

Nye skjema for registrering av frammøtte blir tekne i bruk.

Innstilling frå rådmannen:

Reglement for godtgjersle til folkevalde blir vedteke som det ligg føre i saka.

Nye skjema for registrering av frammøtte blir tekne i bruk.

Reglementet og skjema tek til å gjelde frå 01.01.2018.

Handsaming i Formannskap - 09.01.2018**Framlegg frå ordføraren:**

Punkt 8 Omsorgsgodtgjersle styrkast ikkje.

Samrøystes i samsvar med innstillinga frå rådmannen med framlegget frå ordføraren.

Vedtak i Formannskap - 09.01.2018

Reglement for godtgjersle til folkevalde blir vedteke som det ligg føre i saka utan at punkt 8 Omsorgsgodtgjersle vert stryke.

Nye skjema for registrering av frammøtte blir tekne i bruk.

Reglementet og skjema tek til å gjelde frå 01.01.2018.

Ketil O. Kiland	
rådmann	Grethe Lassemo
	avdelingsleiar

Godtgjersler til folkevalde

Gjeld frå 01.01.18

Vedteke i kommunestyret 27.11.14
Med endring vedteken i kommunestyresak 51/15 – 24.09.15

Framlegg til endring i kommunestyret 25.01.18

Det er rådmannen sitt ansvar å sørge for utbetaling av godtgjersle til folkevalde, i tråd med desse retningslinene. I alle faste utval blir det lagt ut lister for registrering.
Det er dei folkevalde sjølve som har ansvar for å føre seg på registreringsliste, skaffe naudsynt dokumentasjon og stille spørsmål for å sikre at dei får utbetala det dei har rett på.

1. Definisjonar

1.1. Hovudutval

1. Hovudutval for økonomi, næring og utvikling (formannskapet)
2. Hovudutval for plan- og miljø
3. Hovudutval for oppvekst, kultur og omsorg
4. Administrasjonsutvalet
5. Kontrollutvalet

1.2. Fast godtgjersle

Grunnlaget for fast godtgjersle er prosentvis del av ordførar sin godtgjersle.

1.3. Dagmøte/kveldsmøte

Dagmøte er mellom kl. 08.00 og 17.00. Møte etter kl. 17.00 er kveldsmøte.

2. Ordførar

Ordførar si godtgjersle blir sett til 85% av godtgjersla til stortingsrepresentantane. Godtgjersla gjeld for alle kommunale verv ordføraren blir vald til. Godtgjersla skal og dekke tapt arbeidsforteneste. Ordføraren blir meldt inn i pensjonsordninga for tillitsmenn i KLP. Det blir òg betalt ut slik ettergodtgjersle for ordførar i 3 månader ved valperioden sitt utløp dersom ordføraren trer ut av vervet. Etterløn skal avkortast mot eventuell øvrig arbeidsinntekt.

3. Varaordførar

Varaordførar får ei godtgjersle på 17% av ordførar si godtgjersle. Godtgjersla gjeld for alle kommunale verv varaordføraren blir vald til. Godtgjersla skal ikke dekke tapt arbeidsforteneste.

4. Godtgjersle

4.1 Fast godtgjersle.

4.1.1 Medlemmer av kommunestyret får ei godtgjersle på 2% av ordføraren si godtgjersle.

I tillegg:

- 4.1.2 Medlemmer av formannskapet får 3% av ordføraren si godtgjersle.
- 4.1.3 Leiarar av hovudutval får 3% av ordføraren si godtgjersle.
- 4.1.4 Faste medlemer i hovudutval får 1% av ordføraren si godtgjering.
- 4.1.5 Leiaren av råd for eldre og menneske med nedsett funksjonsevne får 2% av ordføraren si godtgjersle.
- 4.1.6 Medlemmer av råd for eldre og menneske med nedsett funksjonsevne får 1% av ordføraren si godtgjersle.
- 4.1.7 Alle arbeidsgrupper/ad-hock utval som kommunestyret set ned godtgjerast med ei dag godtgjersle på kr 600,- pr møte.
Dette gjeld også for kommunestyre- og hovudutvalsmedlemmer som er valde inn av kommunestyret til varamedlemmer i hovudutval og andre styre og råd som

- kommunen sin representant, som t.d. interkommunale tiltak, og der desse ikkje dekker reise, kost, møtegodtgjersle og tapt arbeidsforteneste.
- 4.1.8 Folkevale som mottek fast årleg godtgjersle får ikkje møtegodtgjersle som vald medlem av hovudutval, underutval eller utsending frå/representant for hovudutvalet.
Blir det særstak mykje møter og arbeid kan formannskapet fastsette ei godtgjering på inntil 2% av ordførar si godtgjersle.
- 4.1.9 Dei som har fast godtgjersle vil få ein reduksjon på 25% i godtgjersla, dersom dei har fråvær/forfall som utgjer 1/3 eller meir av møta i halvåret.
- 4.1.10 Politisk godtgjersle dekker og den enkelte sin bruk av mobiltelefon og internett.

4.2 Varamedlemer

Møtande varamedlemer får ei godtgjersle på kr 600,- for kvart protokollert møte. Det blir bare utbetalt ei godtgjersle pr dag.

4.3

Kommunestyrrerrepresentantar som ordføraren tek med seg eller lett seg representere på møter og konferansar får ei godtgjersle på kr 600,- pr dag.
Tap av arbeidsforteneste og reise, kost og overnattingsutgifter blir dekka etter pkt 5. og 7. i reglementet.

5. Tapt arbeidsforteneste

Tap av mogleheten til å delta i inntektsgivande arbeid dekkjast etter følgjande retningslinjer:

Arbeidsreise og gruppemøte umiddelbart før kommunestyret, (dagmøte), skal rekñas med i møtetida.

Medlemer av råd og utval som blir sendt på møter/konferansar/kurs av utvalet sitt får dekka tapt arbeidsforteneste (endringa tek til å gjelde frå 2013). Det må vere etter eit ynske frå utvalet og vere protokollera.

5.1 Ikkje legitimert

Kr 600,- for inntil 4 timer.

Kr 1200,- for meir enn 4 timer.

Ikkje legitimert kan berre nyttast ved dagmøte.

5.2 Legitimert

Inntil kr 2000,- pr dag.

Krav om dekking av tapt arbeidsfortjeneste må dokumenterast ved fråsegn frå arbeidsgjevar om trekk i løn, eller på annan tilfredsstillande måte.

5.3 Refusjon

Den folkevalde blir ikkje trekt i løn av sin arbeidsgjevar for deltaking i kommunale møte m.m. Arbeidsgjevaren fremjar refusjonskrav til Fyresdal kommune for lønskostnader inkl. sosiale utgifter. Dette gjeld også for innleige av vikar for sjølvstendig næringsdrivande.

6. Pensjonistar, heimearbeidande, personar under utdanning og arbeidsledige

Desse får tapt arbeidsforteneste etter pkt 5.1.

7. Reise-, kost- og overnattingsutgifter

Reise-, kost- og overnattingsutgifter blir dekka etter kommunen sitt regulativ.

Medlemene blir samstundes oppmoda om i størst mogleg grad å køyre saman.
Det blir ikkje utbetalte kostgodtgjersle i samband med kommunale møte innan kommunen.

Er politikaren pendlar pga arbeid, kan det utbetalast reisegodtgjersle frå bustaden utanom kommunen om han/ho må reise ekstra heim for å delta på eit møte.
Det blir ikkje utbetalte godtgjersle for reiser under 4 km, ein veg.

8. Omsorgsgodtgjersle

Folkevalde som har omsorgsoppgåver får dekt utgifter til vikar ved

- a) kveldsmøte
- b) dagmøte og synfaringar
- c) faste gruppemøter

Utgiftene må legitimerast og blir godtgjort med inntil kr 150,- pr time.

9. 8 Småbarnstillegg

Folkevalde med barn under 12 år får småbarnstillegg på kr 250,- pr kveldsmøte, og for faste gruppemøter.

Ein kan ikkje få godtgjersle etter både pkt 8. og 9.

10. 9 Kommunalt tilsette

Kommunalt tilsette som er vald inn som faste politiske medlemer i styre, råd og utval, får møtegodtgjersle etter same reglar som dei øvrige medlemmene.

11.10 Arbeidsmiljøutvalet og dei tilsettes representantar i administrasjonsutvalet

11.1 Møte i arbeidstida: Dei får då ikkje møtegodtgjersle.

11.2 Møte utanom arbeidstida: Godtgjersle gjeld då som om dei er på jobb etter det kommunale avtaleverket.

Førebuningar til møta skal takast i arbeidstida.

12. 11 Dekking av rekningar

Rekningar og møtegodtgjersler utbetalast i juni og i desember.

Alle protokollerte møte blir ordna av administrasjonen.

Skjema for møtegodtgjersle blir lagt fram for kvar faste hovudutvalsmøte, blir attestert av utvalsekretær og tilvist av rådmannen for så å bli lagt til lønsutbetaling fortløpende.

For ikke protokollerte møte andre møter er det den einskilde folkevalde sitt ansvar å sende fullstendige rekningar i samsvar med reglementet på fastsett skjema.

Tapt arbeidsforteneste kan dekkjast etter rekning kvar månad.

13. 12 Revisjon av reglementet

Grunnlaget for faste godtgjersler til folkevalde skal fylge godtgjersle til stortingsrepresentantane.

Denne blir vurdera av Stortinget sin lønskommisjon 1.mai kvart år.

Ved endringar i godtgjersla til stortingsrepresentantane, blir godtgjersla til folkevalde i Fyresdal endra frå påfølgjande årsskifte.

14. 13 Tvilstilfelle

Dersom det kjem opp tvil om tolking av reglementet, har rådmannen fullmakt til å avgjere slike spørsmål.

Saksframlegg

Forvaltningsrevisjonsprosjekt - Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS

Utval	Utvalssak	Møtedato
Kommunestyret	3/18	25.01.2018

Endeleg vedtaksrett i saka har: Kommunestyret

Dokument og vedlegg i saka:

- 1 Rapport - Brannvernsamarbeid i Vest-Telemark
- 2 Sjølvkost på feietenester - Fyresdal kommune
- 3 Saksprotokoll sak 27-17
- 4 Saksutskrift sak 27/17

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet handsama i møtet 30.11.17 sak 27/17, Selskapskontrollrapport – Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark. Følgjande vedtak blei fatta:

Kontrollutvalet tek Selskapskontrollrapporten «Brannvernsamarbeidet i Vest Telemark IKS» og forvaltningsrevisjonsrapporten «Sjølvkost på feietenester – Fyresdal kommune» til vitande.

Tilråding til kommunestyret:

Selskapet bør:

- Gjere konkrete vurderingar kor stor del av dei ulike felles administrative kostnadane kan knytast til høvesvis førebyggande arbeid og feietenestene. Vurderingane bør bli dokumenterte.
- I større grad gi informasjon om grunnlaget for sjølvkostberekinga i selskapet.
- Sjå til at opplysingane om styret i Enhetsregisteret blir oppdatert, at formelle krav om innhald i årsmeldinga blir følt og at kommunane blir fakturert i samsvar med selskapsavtalen.

Kommunen bør:

- Vurdere å gjere vedtak i kommunestyret om kva dekningsgrad sjølvkosttenesta skal ha slik at det er tydeleg korleis eventuelle underskot skal handterast i framtida.
- Slette framførbart underskot (memoriakonto) frå 2016

Ketil O. Kiland	
rådmann	

Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS – sjølvkost på feietenester Fyresdal, Kviteseid, Nissedal, Seljord, Tokke og Vinje kommunar

2017 :: 433 006

Forord

Telemark kommunerevisjon IKS er eit av dei største interkommunale revisjonsselskapa i landet. Alle dei 18 kommunane i Telemark, kommunane Larvik og Lardal i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eigarar av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tenester for eigarane våre og andre kommunale/fylkeskommunale aktørar.

Telemark kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon innanfor dei fleste område, og med forskjellige innfallsvinklar. Våre tilsette har samfunnsfagleg, økonomisk og juridisk utdanning på mastergradsnivå, og har brei kompetanse innan offentleg forvaltning. Vi samarbeider fagleg og administrativt med Buskerud kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon. Vi gjennomfører oppdraga i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon ([RSK 001](#)).

Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Dag Oftung, med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

Du kan finne alle rapportane våre på nettstaden vår www.tekomrev.no, der du også kan lese meir om forvaltningsrevisjon generelt.

Innhold

Samandrag	iii
1 Innleiing.....	1
1.1 Bestillinga frå kontrollutvala	1
1.2 Bakgrunn.....	1
1.3 Problemstillingar	2
1.4 Revisjonskriterium.....	2
1.5 Avgrensing	2
1.6 Metode og kvalitetssikring.....	3
1.7 Høyring	3
2 Organisering	4
2.1 Problemstilling	4
2.2 Revisjonskriterier	4
2.3 Fakta om selskapet.....	4
3 Utgiftsnivå	8
3.1 Problemstilling	8
3.2 Fakta om nivå på utgifter og tenester.....	8
3.3 Oppsummering.....	11
4 Sjølvkost på tenestene	12
4.1 Problemstilling	12
4.2 Revisjonskriterium.....	12
4.3 Fakta om sjølvkost på tenestene	12
4.4 Revisor si vurdering	15
5 Konklusjonar og tilrådingar	17
5.1 Konklusjonar	17
5.2 Andre forhold.....	17
5.3 Tilrådingar.....	18
Litteratur og kjeldereferansar	19
Vedlegg	20
Vedlegg 1: Høyringsuttale.....	21
Vedlegg 2: Revisjonskriterium.....	22
Vedlegg 3: Metode og kvalitetssikring	26

Foto framside: Leif Magne Flemmen/hytteavisen.no

Samandrag

Bakgrunn

Kontrollutvala i dei seks eigarkommunane har i likelystande vedtak hausten 2016 bestilt forvaltningsrevisjon av Vest-Telemark Brannvernsamarbeid IKS med tema sjølvkost.

Forvaltningsrevisjonen har som formål å kontrollere at selskapet kan dokumentere sjølvkost for feie- og tilsynstenestene. I tillegg vil vi beskrive organiseringa av selskapet og tenestene og kostnadsnivået.

Problemstilling stikkord

I kva grad får kommunane levert feie og tilsynstenestene til sjølvkost

Etter vår vurdering får kommunane levert feie og tilsynstenester til sjølvkost.

Berekninga av dei indirekte kostnadene burde etter vår vurdering bygge på konkrete vurderingar av kor stor del av dei ulike felles administrative kostnadane som kan knytast til høvesvis førebyggande arbeid og feietenestene. Vurderingane bør bli dokumenterte.

Berekninga av sjølvkost på feietenester bør formidlast på ein betre måte, til dømes i samband med fakturering til kommunane og i årsmelding.

Andre forhold

I denne revisjonen har vi ikkje undersøkt forhold knytt til eigarskap og selskapsstyring. I samband med gjennomgangen har vi sett enkelte forhold som vi likevel vil peike på:

Det er problematisk at selskapsavtalen regulerer kva funksjonar som skal representera kommunen i representantskapet, all den stund dette valet er lagt til kommunestyret sjølv, jf. lov om interkommunale selskap § 6.

Reguleringane i selskapsavtalen av korleis representantskap og styre skal vere samansett kan også føre til inhabilitet både i representantskapet og i kommunen sin administrasjon, jf. lov om interkommunale selskap § 15 og forvaltningslova § 6.

Opplysingane om selskapet sitt styre i Enhetsregisteret er ikke oppdatert, formelle krav om innhald i årsmeldinga er ikke følgt og kommunane blir ikke fakturert i samsvar med selskapsavtalen.

Tilrådingar

Vi meiner selskapet bør:

- gjere konkrete vurderingar kor stor del av dei ulike felles administrative kostnadane kan knytast til høvesvis førebyggande arbeid og feietenestene. Vurderingane bør bli dokumenterte.
- i større grad gi informasjon om grunnlaget for sjølvkostberekinga i selskapet.
- sjå til at opplysingane om styret i Enhetsregisteret blir oppdatert, at formelle krav om innhald i årsmeldinga blir følgt og at kommunane blir fakturert i samsvar med selskapsavtalen.

Skien , 18. oktober 2017

Telemark kommunerevisjon IKS

1 Innleiing

1.1 Bestillinga frå kontrollutvala

Kontrollutvala i dei seks eigarkommunane har i likelydande vedtak hausten 2016 bestilt forvaltningsrevisjon av Vest-Telemark Brannvernsamarbeid IKS med tema sjølvkost. Bestillingane er i samsvar med plan for selskapskontroll i alle eigarkommunane.

Prosjektplan er vedteken i kontrollutvala i dei respektive kommunane:

Kommune	Dato	Saknr.
Fyresdal	01.12.2016	29/16
Kviteseid	07.11.2016	26/16
Nissedal	15.11.2016	29/16
Seljord	30.11.2016	25/16
Tokke	13.12.2016	26/16
Vinje	21.11.2016	26/16

Selskapskontrollen er gjennomført som forvaltningsrevisjon i selskap, jf. kontrollutvalgsforskriften § 14 andre ledd og RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon.

1.2 Bakgrunn

Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS er eit interkommunalt selskap som er eigd av kommunane Fyresdal, Kviteeid, Nissedal, Seljord, Tokke og Vinje. Selskapet leverer feie- og tilsynstenester til eigarkommunane.

Kommunane kan ta betalt for feiing og tilsyn med fyringsanlegg i samsvar med reglane om sjølvkost. Selskapet har også ansvar for andre kommunale oppgåver innan brannvern. Desse tenestene skal ikkje finansierast innanfor sjølvkostrekneskapen. Det kan såleis vere risiko for kryss-subsidiering.

Selskapet utfører feie- og tilsynstenestene for kommunane i eigenregi. Selskapet må difor dokumentere sjølvkost på same måte som kommunen må dokumentere sjølvkost når kommunen sjølv er tenesteleverandør.

Denne forvaltningsrevisjonen har som formål å kontrollere at selskapet kan dokumentere sjølvkost for feie- og tilsynstenestene. I tillegg vil vi beskrive organiseringa av selskapet og tenestene og kostnadsnivået.

1.3 Problemstillingar

- Korleis er Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS organisert?
 - Formell organisering
 - Økonomisk organisering og fordeling av utgifter mellom kommunane og selskapet
 - Ansvarsfordeling og roller – selskapet og kommunane
 - Dokumentasjon av verksemda
- Korleis er nivået på utgifter og tenester for eigarkommunane i forhold til andre kommunar?
- I kva grad får kommunane levert feie og tilsynstenestene til sjølvkost

1.4 Revisjonskriterium

Revisjonskriteria¹ i denne forvaltningsrevisjonen er mellom anna henta frå:

- Brann- og eksplosjonsvernlova
- Selskapsavtalen
- Brannstudien 2013 (DSB)
- Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester H3/14
- Lov om interkommunale selskap (IKS-lova)
- Offentleglova og forskrift om arkiv
- Tilrådingar og beste praksis for arkiv

Kriteria går fram under kvar problemstilling nedanfor, og er nærmare omtala i vedlegg 2 til rapporten.

1.5 Avgrensing

Vi har undersøkt forholda i selskapet i året 2016.

Forvaltningsrevisjonen er avgrensa mot sjølvkostberekinga i den einskilde kommune. Dei kommunane som har tinga revisjon av dette vil få utarbeidd eigen delrapport.

Vi har ikkje sett på kvaliteten i sjølve tenestene.

¹ Revisjonskriterium er dei reglar og normer som gjeld innanfor det området vi skal undersøke.

Revisjonskriteria er grunnlaget for de analysar og vurderingar som revisjonen gjer og dei konklusjonane vi får. Revisjonskriteria er eit viktig grunnlag for å kunne dokumentere samsvar, avvik eller svakheiter.

Vi skildrar korleis selskapet er organisert og gjer enkelte vurderingar opp mot selskapsavtale og lov om interkommunale selskap. Vi har ikkje vurdert organisering og eigarstyringa systematisk opp mot lov om interkommunale selskap og tilrådingar frå KS om eigarskap.

1.6 Metode og kvalitetssikring

For å undersøke problemstillingane vil vi gjennomgå dokument som selskapsavtale, budsjett, og andre styrande dokument. Vi har sett på rekneskapstal for 2016.

Vi har intervjuat sentrale personar i verksemda og eigarkommunane.

Undersøking av kostnadsnivå og frekvens på feiing og tilsyn i regi av andre samarbeid/selskap er gjort via e-post og telefonsamtalar.

Metode og tiltak for kvalitetssikring er omtala nærmare i vedlegg 3 til rapporten.

1.7 Høyring

Utkast til rapport vart sendt på høyring til selskapet v/dagleg leiar og til eigarrepresentantane i kommunane 6. oktober 2017. Vi har fått høyringssvar frå dagleg leiar i Brannvernsamarbeidet. Høyringa har ført til nokre mindre endringar i teksten som følgje av innspela i høyringssvaret. Høyringssvar ligg i vedlegg 1.

2 Organisering

2.1 Problemstilling

Korleis er Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS organisert?

- *Formell organisering*
 - *Økonomisk organisering og fordeling av utgifter mellom kommunane og selskapet*
 - *Ansvarsfordeling og roller – selskapet og kommunane*
 - *Dokumentasjon av verksemda*
-

2.2 Revisjonskriterier

Dette kapittelet er beskrivende og har ikke revisjonskriterier.

2.3 Fakta om selskapet

Formell organisering

Kommunane skal i følge brann og eksplosjonsvernloven sørge for etablering og drift av brannvesen.² Det er i lova (§9) gitt opning for at flere kommunar kan gå saman om tenestene:

To eller flere kommuner kan avtale å ha felles brannvesen eller felles ledelse av brannvesenet. Kommunen kan gjennom avtale overlate brannvesenets oppgaver og leiing helt eller delvis til en annen kommune, virksomhet e.l. Kommunen må i slike tilfeller etablere ordninger som sikrer at all myndighetsutøvelse etter loven skjer under kommunens formelle ansvar.

Ei av oppgavene til brannvesenet er å sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

² Lov 14.06.2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann og eksplosjonsvernloven)

Interkommunalt Brannvernsamarbeid i Vest-Telemark IKS blei stifta 2. desember 2008, og er eigd av kommunane Fyresdal, Kviteseid, Nissedal, Seljord, Tokke og Vinje.

Selskapets sitt formelle namn er Interkommunalt Brannvernsamarbeid i Vest-Telemark IKS og det er registrert i Enhetsregisteret i Brønnøysund (27. oktober 2009) med organisasjonsnummer 994 517 139. I daglegtale blir som oftast namnet Brannvern-samarbeidet i Vest-Telemark brukt. Vi brukar dette namnet eller berre Brannvernsamarbeidet i det vidare i rapporten.

I følgje opplysninga i Brønnøysundregisteret er føremålet til selskapet å:

*samarbeide om brannvesen og utføring av lovpålagte
brannførebyggande oppgåver og feiring i desse kommunane.*

I følgje lov om interkommunale selskap³ skal det oppretta ein skriftleg selskapsavtale. Kvar og ein av eigarkommunane skal vedta avtalen i kommunestyret. For Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark har eigarkommunane inngått ein slik selskapsavtale. Gjeldande avtale trådde i kraft 01.01.2009. Avtalen manglar underskrifter frå representantar frå eigarkommunane. Selskapsavtalen inneheld elles minstekrava lov om interkommunale selskap stiller til slike avtalar.

Leiar i selskapet opplyser at det ligg føre framlegg til ny selskapsavtale som er vedteken i styre og representantskap og som no er vedtatt i alle kommunestyrer. Det er venta at den nye avtalen blir gjort gjeldande frå 2018. Vi har ikkje undersøkt den nye avtalen.

Selskapet har hovudkontor i Høydalsmo. Dette er i tråd med den gjeldande selskapsavtalen.

Økonomi

Selskapet hadde slikt resultatrekneskap i 2016.

Inntekter	Kr 7 004 203
Kostnader	Kr 6 990 186
Driftsresultat	Kr 14 016
Finansinntekter	Kr 5 749
Finansutgifter	Kr 19 756
Årsresultat	0

³ Lov 29.01.1999 nr. 6 om interkommunale selskaper

I samsvar med selskapsavtalen er det ikke innskot frå eigarane i selskapet.

Årlege kostnader til førebyggjande arbeid blir fordelt slik: 20 % av kostnadene blir fordelt likt mellom kommunane, medan 80% blir fordelt etter folketal i kommunane pr. 1. januar i rekneskapsåret.

Utgiftene til feietenesta blir fordelt mellom kommunane etter talet på piper som er registrerte i dei respektive kommunane. Talet på piper er pr. 1. januar året før det aktuelle rekneskapsåret.

Ifølgje selskapsavtalen skal kommunane fakturerast a konto to gonger i året (1. januar og 1. juli) med ei avrekning innan 31. desember. Det blei sendt ut slike fakturaer i 2016:

- ✓ A kontorekning for 2016 for administrasjon/førebyggjande blei sendt ut i januar 2016.
- ✓ Avrekning for både adm/førebyggande og feiring for 2015 blei sendt ut i mars 2016.
- ✓ A kontorekning for feienester 2016 blei sendt ut i juni 2016.
- ✓ Avrekning for 2016 for både adm/førebyggande 2016 blei sendt ut i august 2017.

Selskapet fører rekneskapen etter rekneskapslova slik det er gitt føringar om i lov om interkommunale selskap.

Årsmelding og rekneskap for 2016 blei godkjend i styret for selskapet 3. mai 2017. Representantskapet handsama og godkjende årsmelding og rekneskapen for 2016 i representantskapsmøte 18. mai 2017, og det blei sendt Brønnøysundregisteret 22. juni 2017.

Selskapet har utarbeidd årsmelding for 2016 og vi har undersøkt denne i høve til rekneskapsloven § 3-3⁴ som gir føringar for innhaldet i årsmeldingar for små føretak.

Årsmeldinga for 2016 beskriv kort kjerneområda i selskapet. Det er ikkje oppgitt kor selskapet held til (adresse) og opplysningar om eventuelle filialar.

Det er ikkje bekrefta i årsmeldinga at føresetnadene for fortsatt drift er til stades.

Årsmeldinga inneheld ikkje opplysningar om arbeidsmiljøet generelt eller særskilte opplysningar om skader, ulykker eller sjukefråvær.

⁴ Lov 17.07.1998 nr 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)

Tilstanden når det gjeld likestilling eller mogleg påverknad på ytre miljø er ikkje omtalt i årsmeldinga.

Årsmeldinga er undertekna av alle styremedlemmar og dagleg leiar i selskapet og handsama av representantskapet. Årsmeldinga blei sendt Brønnøysundregisteret 22. juni 2017.

Rekneskapen blir førd av Vest-Telemark kraftlag og revidert av Revisorteam Vest-Telemark AS.

Ansvar og roller

Kommunane sine eigardelar i selskapet er slik:

Vinje kommune	24 %
Seljord kommune	20 %
Kviteseid kommune	18 %
Tokke kommune	18 %
Nissedal kommune	10 %
Fyredsal kommune	10 %

I følgje selskapsavtalen er det ordførarane i kommunane som representerer kommunane i representantskapet. Varaordførarar er personlege vararepresentantar. Det har det vore to møte i representantskapet i 2016. Vi har ikkje undersøkt om dei respektive kommunestyra har valt representantar for perioden i samsvar med dette, jf. lov om interkommunale selskap § 6.

Representantskapet skal velje eit styre, sett saman av tre medlemmar og tre personlege varamedlemmar. I følgje selskapsavtalen skal alle kommunane vere representerte i styret. Vidare skal styret ha slik samansettning: ein ordførar eller utvalsleiar, ein rådmann og ein teknisk sjef.

Informasjonen om styremedlemmar i Brønnøysundregisteret var ikkje oppdatert pr. 4. oktober 2017.

Tilsette

Brannvernsamarbeidet har i tillegg til leiar åtte tilsette, alle i 100 % stillingar. Av desse er det seks som jobbar med feiring og tilsyn.

3 Utgiftsnivå

3.1 Problemstilling

Korleis er nivået på utgifter og tenester for eigarkommunane i forhold til andre kommunar?

Problemstillinga er beskrivande og utan revisjonskriterier.

3.2 Fakta om nivå på utgifter og tenester

Tenester

I forskrift om brannforebygging § 17 er det slik formulering om kommunen sitt ansvar for feiing:

Kommunen skal sørge for at røykkanaler i fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk, blir feiet ved behov. Feiingen skal utføres på en faglig tilfredsstillende måte som medfører minst mulig ulempe for eiere og brukere. Etter feiingen skal feieren sørge for at all sot blir fjernet og brakt til egnet sted.

Kommunen skal sørge for at det ved behov blir ført tilsyn med fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk. Kommunen skal sørge for at det blir ført tilsyn med fyringsanlegget etter brann eller eksplosjon i eller i tilknytning til fyringsanlegget.

Forskrifta trådde i kraft frå 2016. Før dette var det i forskrifta krav om feiing kvart andre år og tilsyn minimum kvart fjerde år.

Leiar for Brannvernsamarbeidet opplyser at selskapet fram til no har følgt den gamle forskrifta og hatt slikt nivå på feie- og tilsynstenestene som blir gitt til kommunane:

- ✓ Feiing av piper skal skje kvart andre år
- ✓ Tilsyn med fyringsanlegg skal skje minst kvart fjerde år.

Leiar i selskapet seier det er system for å føre oversikt over bygningar og utførte feie- og tilsynstenester i KOMTEK⁵. Utført feiing og tilsyn blir registrert, feil og manglar og neste dato for feiing blir satt. Her skal type eldstad i bygningane være registrert.

⁵ KOMTEK er programvare for eigedomsrelaterte tenester.

Det er mogleg for bustadeigarar å tinge ekstra feiing, men dei må då betale ekstra for dette. I andre tilfelle vurderer feiarane at det er trøng for ekstra feiing. Då betaler ikkje eigar ekstra.

Det har fram til 2016 ikkje vore krav om feiing for fritidsbustader. Eigarar av fritidsbustader har likevel hatt høve til å tinge feiing hjå selskapet. Selskapet samordnar slike førespurnader med ordinær feiing, og har sendt faktura for dette til kommunen der fritidsbustaden ligg. Det er kommunen som sender faktura til eigar av fritidsbustaden.

Ei ringerunde til andre kommunar i Telemark viser at alle desse har hatt same frekvensen på feiing og tilsyn som det Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark har pr. 2016; feiing kvart andre år og tilsyn minst kvart fjerde år. Dette gjeld Midt-Telemark-kommunane (Bø, Nome og Sauherad), Skien/Siljan, Tinn, Notodden/Hjartdal og Kragerø.

Frå Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap får vi opplyst at det ikkje finst noko nasjonal statistikk som viser frekvens på feiing for kommunane i Noreg.

Utgifter

Sjølv om feiing hos kvar og ein pipeeigar berre skjer kvart andre år og tilsyn skjer kvart fjerde år fakturerer Brannvernsamarbeidet kommunane med ein pris pr. registrerte pipe kvart år. Likeeins betalar huseigarane ei årleg feie og tilsynsavgift til kommunen, også det uavhengig om det faktisk har vore feia eller tilsyn det aktuelle året.

Prisen pr. pipe som Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark fakturerte eigarkommunane i 2016 var kr 601 (utan MVA)

KOSTRA fører statistikk på gebyr og brukarbetaling i kommunane. Statistikken viser mellom anna «årsgebyr for feiing og tilsyn – ekskl. mva. Det blir gitt slik forklaring på variabelen:

I mange kommuner er det ikke feiing og/eller tilsyn hvert år, her føres et gjennomsnittlig årlig gebyr opp. Enkelte kommuner har et årlig fast gebyr selv om feiingen/tilsynet ikke er årlig, her er summen av de årsgebyrer som tilsvarer prisen for feiing og tilsyn av ett piperør ført opp.

Tabellen nedanfor viser årsgebyr (ekskl. MVA) for feiing og tilsyn til forbrukar. Det inneber at den ikkje viser direktekostnaden i kommunane eller kjøpsprisen pr. pipe hjå

dei som leverer tenesta, og kan såleis ikkje samanliknast direkte med kostnaden per pipe frå Brannvernsamarbeidet til eigarkommunane. Dersom vi legg til grunn at dei indirekte kostnadane som blir lagt til i kommunane relativt sett er på om lag same nivå, kan dette tyde på at kostnadene for tenesta som blir levert av Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark er høgare enn andre leverandørar (kommunar/samarbeid).

Tabellen viser og gjennomsnitt i fylka Telemark, Buskerud og Aust-Agder samt for heile landet utanom Oslo. Dette styrker vår vurdering at det er rimeleg å slutte at Brannvernsamarbeidet ligg høgre enn andre kommunar/leverandører.

Tabell 1 Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. Kommunane i Telemark 2016 og 2017.

Kommune	01.01.2016	01.01.2017
Porsgrunn	400	426
Skien	158	310
Notodden	479	386
Siljan	332	374
Bamble	440	440
Kragerø	362	364
Drangedal	340	340
Nome	377	397
Bø	386	392
Sauherad	362	400
Tinn	584	598
Hjartdal	535	550
Seljord	792	648
Kviteseid	799	615
Nissedal	677	664
Fyresdal	480*	491
Tokke	.. **	500
Vinje	723	745
Telemark	474	501
Buskerud	490	494
Aust-Agder	347	350
Landet u/Oslo	432	441

Kilde: KOSTRA

*Talet som gjeld Fyresdal kommune er mest sannsynleg feilrapportering. På kommunen sine heimesider er årsgebyret sett til kr 714.

**Tokke kommune har ikkje rapportert i 2016. Frå heimesida til kommunen har vi funne at årsgebyret var kr 666.

Leiar av Brannvernsamarbeidet seier prisen på tenesta dei leverer kan bli opplevd som høg. Den høge prisen skuldast mellom anna at dei har få piper og lange avstandar. Når fritidsbustadene blir med i ordninga frå og med 2018 reknar leiar med at dette vil føre til omlag halvering av pipeprisen. Han seier vidare at den nye forskrifta gir rom for å

legge om på frekvensen til kvart tredje år, og det er aktuelt å slå saman feiing og tilsyn i ein operasjon.

Vidare seier leiar at dei vil gå over til SMS-varsling og kutte ut varsel på papir som blir lagt i postkassa. Leiar meiner at dette sparar mykje tid, med at det også er kostnader med slik varsling. SMS-varsling blir er heilt avgjerande for å nå hyttegarar.

3.3 Oppsummering

Normal frekvens på feiing og tilsyn i Telemark og elles i landet synest å vere feiing kvart andre år og tilsyn kvart fjerde år. Brannvernsamarbeidet har fram til no praktisert same frekvens i dei seks eigarkommunane.

Samanlikninga indikerer at feiing og tilsyn i Brannvernsamarbeidet kostar meir per pipe enn i dei kommunane og samarbeida vi har samanlikna med. Vi kan ikkje seie noko sikkert om årsakene til det.

4 Sjølvkost på tenestene

4.1 Problemstilling

I kva grad får kommunane levert feie og tilsynstenestene til sjølvkost

4.2 Revisjonskriterium

- Alle kostnader for feiing og tilsyn selskapet fakturerer kommunane skal kunne knytast til den aktuell sjølvkosttenesta.
- Selskapet skal vurdere kva for indirekte kostnader som høyrer til feie og tilsynstenesta.
- Det skal være full kostnadsdekning for selskapet på feie og tilsynstenestene kvart år.
- Sjølvkosten bør vere dokumentert.

4.3 Fakta om sjølvkost på tenestene

Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark driv med to hovedoppgåver; førebyggjande brannvern og feietenestene.

Førebyggjande brannvern er kartlegging av risiko for brann og kva for konsekvensar det kan få for liv, helse, miljø og materielle verdiar i kommunen. Dette er ei oppgåve kommunen i følgje forskrift om brannforebygging er pålagd å utføre. Oppgåva kan ikkje dekkast med brukarbetaling. Kostnadene må dekkast over kommunebudsjetta. Brannvern-samarbeidet fakturerer eigarkommunane etter fordelingsnøkkelen gitt i selskapsavtalen.

Feietenesta inneber jamleg⁶ feiing av piper og tilsyn med fyringsanlegg hjå innbyggjarane. For denne tenesta kan kommunane få dekka kostnadene gjennom gebyr, men gebyra kan ikkje overstige den kostnaden kommune har med å produsere tenesta. Selskapet utfører feie- og tilsynstenestene for kommunane som eigenregi.

⁶ I ny lov/forskrift gjeldande frå 2016 er det kommunen (eller den som opererer på vegner av kommunen) som skal vurdere kor ofte det er behov for feiing.

Selskapet må difor dokumentere sjølvkost på same måte som kommunen må når kommunen sjølv er tenesteleverandør.

I det følgjande gjer vi greie for korleis selskapet bereknar og dokumenter sjølvkost på feie og tilsynstenestene.

Rekneskapsfører opplyser at selskapet opererer med ein kontoplan basert på vanleg Norsk Standard på art og verksemdsområde fordelt slik:

- 50 Administrasjon
- 53 Feiing**
- 55 Frivillig brannvern
- 52 Førebyggande
- 56 Grunnkurs - deltid
- 54 Skogbrann

Driftskostnader

Leiar for selskapet seier at alle utgifter som gjeld sjølve feie- og tilsynstenester blir førd på verksemdsområde **53 feiing**. Rekneskapen for 2016 viser at det blei førd kr 3 514 907 på dette verksemdsområdet.

Den største kostnaden er lønskostnader til feiarar. Feiarane jobbar i utgangspunktet berre med feiing og tilsyn. Unnatak er at dei eit par gonger i året er med på kampanjar opp mot huseigarar, til dømes røykvarslarkampanjar.

Det er elles førd kostnader til ulike varer og tenester direkte knytt til sjølvkostområdet feiing og tilsyn. Dette er til dømes verktøy og utstyr, arbeidsklede/verneutstyr, leige av bilar, drivstoff, vedlikehald, forsikringar m.m.

Indirekte kostnader i ein kommune er utgifter til interntenester som er naudsynte også for sjølvkosttenesta; deler av leiing, post/arkiv/sentralbord, rekneskap, lønn, personalarbeid, revisjon, kopi/trykking, kantinedrift m.m. Ein berekna del av dei slike kostnader blir lagt til sjølvkostområdet.

Tilsvarande for selskapet blir den del av dei felles administrative utgiftene selskapet har som kan knytast til det aktuelle tenesteområdet, i dette tilfelle feietenester.

Selskapet fører administrasjonsutgifter på verksemdsområdet 50, administrasjon. Her blir lønnskostnader til leiar for selskapet førd og elles andre felleskostnader knytt til drifta av selskapet.

For å berekne kor mykje av administrasjonskostnadene som skal knytast til høvesvis førebyggande og feiring, blir del av dei samla direkte lønskostnader for dei to områda nytta. I følgje leiar for Brannvernsamarbeidet har slik fordeling vore nytta frå oppstarten av feieordninga.

Området førebyggande hadde i 2016 28,3 % av lønskostnadene medan feietenestene hadde 71,7 % av totale lønskostnader. Tilsvarande blir verksemdsområde 50, administrasjon fordelt med 28,3% på førebyggande arbeid og 71,7 % på feietenestene.

Teneste	Direkte kostnader	Del av administrasjonskostnader	totalt
Førebyggande	1 464 255	376 563	1 840 818
Feietenester	3 514 907	954 889	4 469 796
			6 310 614

Dei direkte kostnaden til å utføre feietenesta, kr 3 514 907, pluss del av administrasjonskostnader, kr 954 889, utgjer sjølvkosten for feietenesta i selskapet. Til saman er dette kr 4 469 796 og dette er grunnlaget for faktureringa til kommunane.

Leiar for Brannvernsamarbeidet seier oversikt over fordelinga av dei administrative kostnadene følgjer som vedlegg til rekneskapen.

Inntekter

Leiar for Brannvernsamarbeidet seier selskapet sine kostnader til feie og tilsynstenestene i følgje selskapsavtalen skal fordelast mellom eigarkommunane etter talet på piper.

Alle inntekter blir førd på eitt felles område i rekneskapen (område 0)

Kommunane fekk i slutten av mai 2016 ein a konto faktura for feietenestene. Fakturaen er basert på forventa utgift pr. pipe for selskapet, multiplisert med talet på registrerte piper i kommunen (pr. 1. januar året før). I august 2017 fekk kommunane ei avrekning for 2016, der kommunane anten mått betale ein restsum, eller blei kreditert for mykje betalt a kontobeløp.

Selskapet fakturerte kommunane for til saman kr 4 469 796 (ul MVA) for feie- og tilsynstenester for året 2016.

Korkje i samband med a konto-fakturaene eller årsavrekninga følgjer det med fakturaunderlag i form av det ein kan kalle ei sjølvkostkalkyle eller eit rekneskap som korleis prisen pr. pipe er rekna ut.

Kostnadsdekning

Årsrekneskapen for selskapet i 2016 syner at selskapet sitt årsresultat var kr 0 slik selskapsavtala føreset.

Kapitalkostnader

Frå rekneskapsfører for selskapet får vi opplyst at det er ikkje knytt kapitalkostnader til tenesta som gjeld feiring. Det er difor ikkje relevant med berekning av renter av kapitalkostnader.

Fond

Brannvernsamarbeidet gjer ei avrekning på slutten av året, slik at selskapet sin rekneskap kvart år går i null. Selskapet opererer difor ikkje med sjølvkostfond.

4.4 Revisor si vurdering

Kan alle fakturerte kostnader knytast til sjølvkosttenesta?

Brannvernsamarbeidet har ikkje kapitalkostnader knytt til feietenesta og heller ikkje sjølvkostfond. Sidan det er kommunane som krev inn gebyr vil eventuelle avsetningar til fond/bruk av framførbart underskott skje i kommunane.

Dei direkte kostnadene blir førd på eige avdelingsrekneskap (53) og desse er knytt til drifta av feietenestene.

Feietenesta blir, i tillegg til kostnader førd på avdelingsrekneskapen 53, også belasta med kostnader som er tilsvarande det som i ei sjølvkostkalkyle i ein kommune ville vore omtalt som indirekte kostnader. Dette skal vere kostander som er naudsynte for levere ei heilskapleg teneste.

I følgje H-3/14 *Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester* skal fordeling av dei indirekte kostnaden i størst mogleg grad reflektere sjølvkosttenesta si bruk av dei felles administrative kostnadene.

Retningslinene rår primært til å lage fordelingsnøklar som beskriv dei ulike kostnadene og kva for fordelingsnøkkel som blir brukt. Retningslinene gir opning for å nytte ei meir sjablongmessig berekning dersom kontoplan ikkje er detaljert nok eller ønska

fordelingsnøkkelen ikkje lar seg framskaffe. I så fall skal ein bruke sjølvkostens sin del av totale driftsutgift.

Brannvernsamarbeidet nyttar ein sjablongmessig berekning av dei indirekte kostnadene, og nyttar fordeling etter del av lønnskostnader på dei to områda. Dersom vi gjer ei berekning etter dei respektive områda sine totale kostnader blir skilnaden liten. Området feiring skulle vore belasta med om lag kr 15 000 mindre.

Etter vår vurdering bør selskapet gjere ei meir konkret gjennomgang av fordelinga av dei ulike administrative kostnadene. Sjølv om det er naturleg å tenke at desse kostnadene fordelar seg forholdsvismessig, treng det ikkje vere slik. Ein kunne til dømes tenke at leiari brukte meir tid/ressursar på eitt av områda trass i at det var færre tilsette og/eller lågare driftskostnader.

Ein slik konkret gjennomgang vil etter vår vurdering dokumentere selskapet sin sjølvkost for feienestenesta på ein betre måte og styrke tilliten til at berekninga er rett.

Full kostnadsdekning

Alle kostander i selskapet knytt til å levere feienester til kommunane er fakturert etter talet på piper i eigarkommunane. Etter vår vurdering gir dette full kostnadsdekning på feie – og tilsynstenestene, og dette er i tråd med selskapsavtala.

Dokumentasjon av sjølvkost

Selskapet har ein enkel tabell som viser korleis ein har kome fram til sjølvkost for feienestene. Etter vår vurdering kunne denne og vore formidla i årsmelding, i tillegg til at han ligg ved rekneskapen.

Etter vår vurdering burde selskapet i samband med faktureringa til kommunane legge ved underlagsmateriale som viser grunnlaget for fakturaene.

5 Konklusjonar og tilrådingar

5.1 Konklusjonar

I kva grad får kommunane levert feie og tilsynstenestene til sjølvkost

Etter vår vurdering får kommunane levert feie og tilsynstenester til sjølvkost.

Berekninga av dei indirekte kostnadene burde etter vår vurdering bygge på konkrete vurderingar av kor stor del av dei ulike felles administrative kostnadane kan knytast til høvesvis førebyggande arbeid og feietenestene. Vurderingane bør bli dokumenterte.

Berekninga av sjølvkost på feietenester kunne etter vår vurdering vore formidla på ein betre måte, til dømes i samband med fakturering til kommunane og i årsmelding.

5.2 Andre forhold

I denne revisjonen har vi ikkje undersøkt forhold knytt til eigarskap og selskapsstyring. I samband med gjennomgangen har vi sett enkelte forhold som vi likevel vil peike på:

Det er problematisk at selskapsavtalen regulerer kva funksjonar som skal representera kommunen i representantskapet, all den stund dette valet er lagt til kommunestyret sjølv, jf. lov om interkommunale selskap § 6.

Reguleringane i selskapsavtalen av korleis representantskap og styre skal vere samansett kan også føre til inhabilitet både i representantskapet og i kommunen sin administrasjon, jf. lov om interkommunale selskap § 15 og forvaltningslova § 6.

Opplysingane om selskapet sitt styre i Enhetsregisteret er ikkje oppdatert, formelle krav om innhald i årsmeldinga er ikkje følgjt og kommunane blir ikkje fakturert i samsvar med selskapsavtalen.

Det har vore høve for eigarar av fritidsbustader å tinge feeing mot betaling. Selskapet har fakturert kommunen på separate fakturaer, som igjen har fakturert eigarane. Kostnaden ved slik feeing blir ikkje skild ut i rekneskapen, men inngår i den totale kostnaden som blir fordelt på kommunane etter talet på piper. Etter vår vurdering har dette vore ein uheldig måte å gjere det på sidan innbyggjarane i kommunane og blir belasta for kostnadene knytt til hyttefeeing.

Omfanget av feiring på fritidsbustader har vore svært lite dei siste åra, og slik sett har dette vore eit problem av meir teoretisk karakter. Problemstillinga vil falle bort no frå 2018 når feiring av fritidsbustader blir del av sjølvskosttenesta.

5.3 Tilrådingar

Vi meiner at selskapet bør

- gjere konkrete vurderingar kor stor del av dei ulike felles administrative kostnadane kan knytast til høvesvis førebyggande arbeid og feietenestene. Vurderingane bør bli dokumenterte.
- i større grad gi informasjon om grunnlaget for sjølvkostberekinga i selskapet.
- sjå til at opplysningane om styret i Enhetsregisteret blir oppdatert, at formelle krav om innhold i årsmeldinga blir følgt og at kommunane blir fakturerert i samsvar med selskapsavtalen.

Litteratur og kjeldereferansar

Lover og forskrifter

- Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- Forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.
- Lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann og eksplosjonsvernloven)
- Lov 29. januar 1999 nr 6 om interkommunale selskaper
- Forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging.

Bøker

- Frode A. Innjord (red.): Plan- og bygningsloven med kommentarer, Gyldendal Norsk Forlag, 2010

Rapportar

- Telemarksforsking: Selvkost i Volda kommune, TF-notat nr 7/2014

Offentlege dokument

- Rundskriv H-3/14 *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester* Frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet, gjeldande frå 01.01.2015.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet: *Regnskapsrapporteringen i KOSTRA – Veiledning – 2017*
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: *Veiledning til forskrift om brannforebygging* (2016)
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: *Temaveiledning til kapittel 4 i forskrift om brannforebygging* (2016)

Vedlegg

Vedlegg 1: Høyringsuttale fra administrasjonssjefen/rådmann

Vedlegg 2: Revisjonskriterium

Vedlegg 3: Metode og kvalitetssikring

Vedlegg 1: Høyringsuttale

Vest-Telemark Brannvesen

c/o VTK
3891 HØYDALSMO

Telefon: 35 07 57 11
Telefaks: 35 07 57 35
E-post: post@vtbv.no
Org. nr.: 994 517 139 mva

Telemark kommunerevisjon IKS

17.10.17

Kommentarar til utkast revisjonsrapport

1. Rapport side 7 siste avsnitt: Tilsette. I tillegg til leiar skal det vera åtte tilsette, alle i 100% stillingar.
2. Rapport side 14 siste avsnitt: Brannsjefen meiner at det er selskapsavtala som styrer korleis pipeprisen blir utrekna. Altså årsbudsjett for t.d. 2016 dividert på antall piper pr. 01.01.15.
3. Rapport side 16 nest siste avsnitt: Denne tabellen blir lagt som vedlegg til rekneskapen, men ikkje lagt inn i årsmeldinga.

Med helsing

Tore Metveit
Tore Metveit
Brannsjef

POSTADRESSE:
3891 HØYDALSMO

Vedlegg 2: Revisjonskriterium

Problemstilling 1 og 2 har ikke revisjonskriterier.

Problemstilling nr 3

I kva grad får kommunane levert feie og tilsynstenestene til sjølvkost

Kommunane har ikke høve til å krevje betalt for lovpålagte tenester, utan at dette har heimel i lov. Gebyra på dei ulike kommunale tenestene har heimel i dei tilhøyrande lovene. Kommunestyret må sjølv gjere vedtak om nivået på gebyr, jf. kommuneloven § 6, jf. § 10 og § 45 og einskilde særlovsbestemmelser.

Det er Lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann og eksplosjonsvernloven) som er heimelsgrunnlaget for sjølvkost innan feie- og tilsynstenestene.

Retningsliner for beregning av selvkost for kommunale betalingstenester (H-3/14), utgitt av kommunal og fornyingsdepartementet, gir føringar for korleis kommunane skal handtere sjølvkostprinsippet.

Sjølvkosttenester kan i følgje H-3/14 organiserast på fleire måtar, men prinsippet om sjølvkost er uavhengig av korleis ein organiserer tenesta. Ein måte å organisere tenesta på er Interkommunalt selskap IKS, slik det er gjort i Vest-Telemark.

Selvkostprinsippet gjelder uavhengig av hvordan tjenesten er organisert. Det mest vanlige er at kommunen som sådan er ansvarlig for å utarbeide selvostkalkyler. Dersom selvostkalkylen, dvs. de direkte henførbare tjenestene, kjøpes gjennom andre selskaper, samarbeidsformer eller foretak etter anbudsrunde, vil kjøpsprisen inngå i kommunens selvost som en direkte kostnad.

Disse selskapene, samarbeidsformene og foretakene kan imidlertid på sin hånd være ansvarlige for å utarbeide selvostkalkyler for selvosttjenesten, herunder eventuelt et system for hvordan de direkte kostnadene skal fordeles på deltakende kommuner.

Selskap som utfører feie- og tilsynstenestene for kommunane som eigenregi må dokumentere sjølvkost på same måte som kommunen må dokumentere sjølvkost når kommunen sjølv er tenesteleverandør.

Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark har også ansvar for andre kommunale oppgåver innan brannvern. Desse tenestene skal ikke finansierast innanfor sjølvkostrekneskapen. Det kan såleis vere risiko for krysssubsidierting.

Fastsetting av gebyr kan ikke overstige sjølvkost for den aktuelle tenesta. Når kommunen skal beregne sjølvkost, må kommunen finne dei meirkostnadene som kommunen har ved å yte sjølvkosttenesta. Dersom sjølvkosttenesta blir kjøpt gjennom eit anna selskap vil prisen på den levert tenesta vere den direkte kostnaden i kommunens sitt sjølvkostrekneskap.

Hovudregelen er at kommunen, men i dette tilfelle selskapet, alltid kan knytte direkte kostnader til den aktuelle sjølvkosttenesta. Direkte kostnader er arbeid, varer og tenester som blir brukt for å yte tenesta. Sjølvkostrettleiaren legg til grunn at dei utgiftene som er ført på KOSTRA-funksjon for den aktuelle tenesta er dei direkte kostnadene.

Indirekte kostnader er deler av kostnader som i rekneskapen blir ført på andre funksjonar enn funksjonen for sjølvkosttenesta, i samsvar med definisjonane i KOSTRA-rettleiaren⁷. Det gjeld i stor grad funksjonen for administrasjon og funksjonen for kontroll og revisjon. Indirekte kostnader kan førast på sjølvkostområdet når interntenesta er med på å skape ei heilskapleg teneste for brukarane.

Tenester som administrative leiarar yter til sjølvkostområdet skal fordelast og leggast inn i sjølvkostkalkylen.

I rettleiaren H-3/14 er kostnader til representantskap og styre omtalt:

For interkommunale selskaper (samarbeid) kan alle kostnader knyttet til selskapsorganene regnes som direkte henførbare kostnader, herunder også etablerings- og avviklingskostnader ved omdannelser. Valget av selskapsform medfører nye kostnader til generalforsamling/representantskap. Kostnader til

⁷ KOSTRA-rettleiaren er gitt ut av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samband med KOSTRA-rapportering (kommune-stat-rapportering) til SSB. KOSTRA er statistikk om kommunar hos SSB.

styret regnes også som henførbar, og vil være med hvis tjenesten er organisert i et kommunalt foretak.

For å finne riktig del av dei indirekte kostnadene, skal kommunen bruke fordelingsnøklar. Det beste er å bruke fordelingsnøklar som er direkte knytte til kostnaden, til dømes tal på medarbeidarar i tenesta i forhold til alle tilsette i kommunen for å finne rett del av utgifter til personalbehandling, eller tal på PC-ar i høve til alle PC-ar i kommunen for å finne rett del av IT-utgiftene.

Retningslinene (H-3/14) viser dei mest relevante indirekte tenestene (interntenester), kva for kostnader knytt til desse tenestene som kan førast på sjølvkostområda, og kva for fordelingsnøkkelen kommunen bør bruke.

Dersom kontoplanen ikkje er detaljert nok, eller dersom ein ikkje kan fastslå ønska fordelingsnøkkelen, opnar retningslinene for å bruke sjølvkosttenesta sin prosentdel av brutto driftsutgifter

Kapitalkostnadene er knytte til bruk av eigne anleggsmidlar, og skal bereknast på grunnlag av dei investeringskostnadene kommunen faktisk hadde. Kommunen skal beregne lineære avskrivingar⁸ av anlegga. Avskrivingane starter normalt året etter at investeringsprosjektet er ferdigstilt.

Kommunen skal også beregne ein rentekostnad for investeringskostnadene. Rettleiaren rår til å nytte rentekostnaden på 5-årig swaprente⁹ pluss eit tillegg på ½ prosentpoeng.

Overskott og underskott på sjølvkosttenestene skal etter nærmare reglar settast på fond/memoriakonto. Rettleiaren seier at : *Med hensyn til hvor selvkostfondet skal ligge, vil det som utgangspunkt være naturlig at den enheten som har gebyrinntektene, også har fondet.* I Vest-Telemark er det eigarkommunane som har gebyrinntektene og selskapet opererer ikkje med sjølvkostfond framførbart underskott.

⁸ Lineære avskrivingar bereknar ein ved å ta investeringskostnaden og dele på forventa levetid for anleggsmiddelet. Anleggsmiddelet skal førast i balansen med verdien av investeringskostnaden. Kvart år reduserer ein verdien av anleggsmiddelet med det faste beløpet, til anleggsmiddelet ikkje lenger har nokon verdi i rekneskapen. Avskrivinga blir ført som ein årlig kostnad i driftsrekneskapen.

⁹ Swaprente er rente for å bytte ei flytande rente med ei fastrente, eller omvendt. Veldig forenkla kan ein seie at swaprente er den fastrenta bankane betaler når dei har bytta bort flytande rente i marknaden.

Revisjonskriterier

- *Alle kostnader for feiing og tilsyn selskapet fakturerer kommunane skal kunne knytast til den aktuell sjølvkosttenesta.*
- *Selskapet skal vurdere kva for indirekte kostnader som høyrer til feie og tilsynstenesta.*
- *Det skal være full kostnadsdekning for selskapet på feie og tilsynstenestene.*
- *Sjølvkosten bør vere dokumentert*

Vedlegg 3: Metode og kvalitetssikring

Den praktiske gjennomføringa

Forvaltningsrevisionen starta med brev til selskapet om oppstart til 14. juni 2017.

Innsamling av data og rapportskriving harv gått føre i perioden frå sommaren til oktober 2017.

Rapporten ble sendt på høyring til selskapet v/dagleg leiar og eigarrepresentantar i kommunane 6. oktober 2017.

Innsamling og analyse av data

Vi har fått tilgang gang til selskapsavtala med eigarkommunane, rekneskap og årsmelding 2016, fakturaer til kommunane og styre- og representantskapsdokument.

Leiar av Brannvernsamarbeidet er intervjua. Det er skrivi referat og dette er verifisert av vedkommande.

Det har vore e-postkorrespondanse med andre aktørar, til dømes styreleiar, revisor og rekneskapsansvarleg.

Påliteleg og relevant

Forvaltningsrevisjon skal gjennomførast på ein måte som sikrar at innhaldet i rapporten er gyldig og påliteleg. Det betyr at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at ein skal kunne få same resultat dersom undersøkinga vert gjort på nytt.

Påliteleg betyr at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at ein skal kunne få same resultat dersom undersøkinga vert gjort på nytt. Skriftlege kjelder er slik sett pålitelege og kan etterprøvast. Personane vi har fått opplysningar frå er sentrale i høve til arbeid med drift og økonomi i selskapet.

Vi meiner at data som er henta inn frå kontaktpersonen og dokumenta vi viser til ovanfor er relevante og gyldige i høve til problemstillingane for prosjektet. Vi meiner vi har undersøkt dei forholda som problemstillingane skal avklare.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjon skal gjennomførast og rapporterast i samsvar med god communal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standardar på området, jf. forskrift om revisjon § 7. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon¹⁰.

I følgje RSK 001 skal forvaltningsrevisjon kvalitetssikrast, for at undersøkinga og rapporten skal ha naudsynt fagleg og metodisk kvalitet. Vidare skal det sikrast at det er konsistens mellom bestilling, problemstillingar, revisjonskriterium, data, vurderingar og konklusjonar.

Telemark kommunerevisjon IKS har utarbeidd eit system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll – *ISQC 1*

Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester.

Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikra i samsvar med krava i RSK 001 og vårt kvalitetskontrollsysteem.

¹⁰ Gjeldande RSK 001 er fastsett av Norges Kommunerevisorforbund sitt styre med verknad frå 1 februar 2011, og er gjeldande som god communal revisjonsskikk. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipp og standardar som er fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

Sjølvkost på feietenester

Fyresdal kommune
2017 :: 433006 -1

Forord

Telemark kommunerevisjon IKS er eit av dei største interkommunale revisjonsselskapa i landet. Alle dei 18 kommunane i Telemark, kommunane Larvik og Lardal i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eigarar av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tenester for eigarane våre og andre kommunale/fylkeskommunale aktørar.

Telemark kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon innanfor dei fleste område, og med forskjellige innfallsvinklar. Våre tilsette har samfunnsfagleg, økonomisk og juridisk utdanning på mastergradsnivå, og har brei kompetanse innan offentleg forvaltning. Vi samarbeider fagleg og administrativt med Buskerud kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon. Vi gjennomfører oppdraga i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon ([RSK 001](#)).

Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Dag Oftung, med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

Fyresdal kommune har fått følgande rapportar om forvaltningsrevisjon sidan 2012:

- 731 010 Risikovurdering og internkontroll (2012)
- 750 011 Erfaringar med Vest-Telemark PPT – ei forundersøking (2013)
- 731 012 Lærlingar i kommunen (2014)
- 731 014 Gimle skule (2017)

Du kan finne alle rapportane våre på nettstaden vår www.tekomrev.no, der du også kan lese meir om forvaltningsrevisjon generelt.

Innhold

Samandrag	iii
1 Innleiing.....	1
1.1 Bestillinga frå kontrollutvalet.....	1
1.2 Problemstilling og revisjonskriterium	1
1.3 Avgrensing	2
1.4 Metode og kvalitetssikring.....	2
1.5 Høyring	2
2 Sjølvkost på feiing og tilsynstenester.....	3
2.1 Problemstilling	3
2.2 Revisjonskriterium.....	3
2.3 Fakta om sjølvkost på feietenester.....	3
2.4 Revisor si vurdering	5
3 Konklusjonar og tilrådingar	7
3.1 Konklusjonar	7
3.2 Tilrådingar.....	7
Litteratur og kjeldereferansar	8
Vedlegg	9
Vedlegg 1: Høyringsuttale frå rådmannen	10
Vedlegg 2: Revisjonskriterium.....	11
Vedlegg 3: Metode og kvalitetssikring	16
Vedlegg 4: Sjølvkostkalkyle 2016	18

Foto framside: Leif Magne Flemmen/hytteavisen.no

Samandrag

Bestilling og bakgrunn

Rapporten er bestilt av kontrollutvalet i Fyresdal kommune i sak 23/16.

Rapporten omhandlar korleis kommunen handterer sjølvkostreglane for feie- og tilsynstenester.

Konklusjonar

Er kommunen si berekning av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningslinjer?

Etter vår vurdering er sjølvkostberekinga delvis i samsvar med reglar og retningsliner, men kommunen kan ikkje operere med framførbart underskot på feietenesta så lenge kommunestyret ikkje har vedtatt full kostnadsdekning.

Berekninga av direkte kostnader i sjølvkostkalkylen er i tråd med Rundskriv H-3/14 *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester.*

Kommunen gjer vurderingar av kva for indirekte kostnader som kan knytast til sjølvkostområdet. Etter vår vurdering er del av denne berekninga ikkje rett.

Bruk av framførbart underskot er ikkje i tråd med regelverket. Slikt underskot kan berre dekkast av framtidige overskott dersom gebyrområdet gjennom vedtak i kommunestyret ska ha full kostnadsdekning. Slikt vedtak har ikkje Fyresdal kommune.

Tilrådingar

Vi meiner at kommunen bør:

- ikkje ta med del av kostnadene til adm/førebygging i berekninga av indirekte kostnader for feietenestene.
- vurdere å gjere vedtak i kommunestyret om kva dekningsgrad sjølvkosttenesta skal ha slik at det er tydeleg korleis eventuelle underskot skal handterast i framtida.
- slette framførbart underskot (memoriakonto) frå 2016

Skien, 18. oktober 2017

Telemark kommunerevisjon IKS

1 Innleiing

1.1 Bestillinga frå kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonen blei bestilt av kontrollutvalet i Fyresdal kommune 6. oktober 2016 i sak 23/16.

Vedtak

Kontrollutvalet ber Telemark kommunerevisjon IKS om å utføre ein forvaltningsrevisjon i selskap av Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS om kostnadsgrunnlaget og sjølvkost, i hht plan for selskapskontroll 2016-2019. Prosjektplan leggast fram i fyrste moglege møte.

Prosjektplanen blei vedteken i møte 1.desember 2016 (sak 29/16) der kontrollutvalet vedtok å ta med ei undersøking av Fyresdal kommune si prissetting av feie- og tilsynstenestene, i tillegg til kontrollen av kostnadsgrunnlaget frå Brannvernsamarbeidet.

Forvaltningsrevisjon av sjølvkost i Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS går fram av rapport 433 006 Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS - sjølvkost. Fokus i den rapporten er korleis selskapet handterer sjølvkost på feie og tilsynsteneter som blir levert til eigarkommunane.

Denne rapporten omhandlar undersøkinga av korleis kommunen sjølv handterer sjølvkostreglane for feie- og tilsynstenester.

Heimel for forvaltningsrevisjon er gitt i kommunelovens § 77 nr. 4, jamfør forskrift om kontrollutval kapittel 5 og forskrift om revisjon kapitel 3.

1.2 Problemstilling og revisjonskriterium

Rapporten handlar om følgjande problemstilling:

Er kommunen si berekning av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningsliner?

Revisjonskriteria¹ i denne forvaltningsrevisjonen er henta frå brann og eksplosjonsvernloven og forskrift til denne, samt Kommunal- og

¹ Revisjonskriterium er dei reglar og normer som gjeld innanfor det området vi skal undersøke.

Revisjonskriteria er grunnlaget for de analysar og vurderingar som revisjonen gjer og dei konklusjonane vi får. Revisjonskriteria er eit viktig grunnlag for å kunne dokumentere samsvar, avvik eller svakheiter.

moderniseringsdepartementet sine *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester*. Kriteria står i pkt. 2.2, og er nærmere omtala i vedlegg 2 til rapporten.

1.3 Avgrensing

Vi har undersøkt forholda i 2016.

Vi har ikkje undersøkt kvaliteten på tenestene.

I følgje brann- og eksplosjonsvernlova er det op til kommunen korleis gebyra for den einskilde skal utformast. Dette har vi ikkje undersøkt nærmare.

1.4 Metode og kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Dag Oftung hausten 2017. Oppdragsansvarleg er Kirsti Torbjørnson

For å undersøke korleis kommunen bereknar sjølvkost har vi sett på rekneskapstal, andre kommunale dokument, og innhenta informasjon frå personar i kommunen.

Metode og tiltak for kvalitetssikring er omtala nærmare i vedlegg 3 til rapporten.

1.5 Høyring

Utkast til rapport vart sendt på høyring til rådmannen 4. oktober 2017. Rådmannen sitt høyringsbrev ligg i vedlegg 1.

2 Sjølvkost på feiing og tilsynstenester

2.1 Problemstilling

Vi ser på denne problemstillinga:

Er kommunen si berekning av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningsliner?

2.2 Revisjonskriterium

Vi legg desse revisjonskriteria til grunn for våre vurderinger:

- *Dei direkte kostnadene i sjølvkostkalkylen skal vere lik kjøpesummen for tenestene levert av Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS.*
- *Kommunen skal vurdere og beregne kva for indirekte kostnader som høyrer til sjølvkosttenesta.*
- *Kommunen skal handtere overskot/underskot på sjølvkosttenesta i tråd med retningslinene (H-3/14).*
- *Kommunen skal bruke sjølvkostfond til å dekke underskot på sjølvkosttenesta innan fem år.*
- *Kommunen skal beregne kalkulatoriske renter på avsette fondsmidlar.*

2.3 Fakta om sjølvkost på feietenester

Dekningsgrad

Feiing og tilsyn i bygg er lovpålagd. Det er høve til å krevje full dekning frå innbyggjarane for den utgifta kommunen har med dette (sjølvkost), men ikkje meir enn det kommunen har av utgifter. Kommunen kan gjere vedtak om i kor stor grad gebyrinntektene frå innbyggjarane skal dekke kostnadene. Kostnader som ikkje blir dekka av gebyra blir belasta kommunebudsjettet.

Frå økonomisjefen i kommunen får vi opplyst at det ikkje ligg føre vedtak som fastsett kva grad av kostnadsdekning kommunen skal ha på sjølvkostområdet feiing og tilsyn.

Kommunen har ikkje eigen forskrift om feiing og tilsyn. Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS utarbeider denne hausten (2017) framlegg til felles forskrift for alle eigarkommunane.

Fritidsbustader var fram til 2016 ikkje omfatta av lovkravet om regelmessig feiing og tilsyn, men det var høve for eigarar av fritidsbustader å tinge feiing mot å koste dette sjølv. Fyresdal kommune blei fakturert for to tilfelle av feiing på fritidsbustader i 2016. Vi får opplyst at dette ikkje var del av sjølvkostrekneskapen i 2016.

Frå 1. januar 2016 trådde ny forskrift om brannførebygging i kraft. Forskriften har føresegner om at hytter og fritidsbustader og skal være underlagt lovpålagt feiing og tilsyn frå brannvesenet. Forskriften seier også at feiing og tilsyn skal gjerast etter ei risikovurdering. Det er derfor ikkje bestemte tidsintervall som tidlegare. Det er feiaren som fastsett trangen ut ifrå faste kriterium. Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS opplyser at dei vil kome i gang med feiing av fritidsbustader i 2018.

Berekningsverktøy

Kommune brukar ikkje noko eige verktøy/programvare for berekning av sjølvkostområdet feiing.

Direkte kostnader

Fyresdal kommune har vald å inngå eit samarbeid med dei andre kommunane i Vest-Telemark om feie- og tilsynstenestene. Dette skjer gjennom Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS. I følgje rettleiaren for berekning av sjølvkost² er det slik at dersom tenesta blir kjøpt frå eit IKS vil kjøpsprisen inngå i kommunen sin sjølvkost som ein direkte kostnad.

Kjøpsprisen på feie- og tilsynstenester frå selskapet i 2016 var kr 368 025 og dette lagt inn som direkte kostnad for kommunen i sjølvkostkalkylen for feiing og tilsyn. i sjølvkostkalkylen er kjøpsprisen utan MVA .

Indirekte kostnader

Når kommunen sjølv står for administrative funksjonar, vil utgifter til dette være indirekte kostnader i sjølvkostkalkylen. Det er økonomisjef og tilsette på teknisk etat som vurderer kva for kostnader som skal vere med, og kor stor del som skal reknast som indirekte kostnader til den aktuelle tenesta. Kr 72 352 er sett opp som indirekte kostnader i sjølvkostkalkylen. Dette er i følgje økonomisjefen basert på prosentvis del av lønskostnader til merkantil tilsett på teknisk og til medarbeidar som jobbar med

² Kommunal og moderniseringsdepartementet: H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

fakturering, fakturaprint og IT. Vidare blei 20% av fakturaen frå Brannvernsamarbeidet for administrasjon/førebyggande også sett opp som indirekte kostnad for feietenestene i 2016. Dette utgjer kr 51 023. Vurdering av kor mykje dei indirekte kostnadene utgjer, blir gjort kvart år av økonomisjefen i samarbeid med teknisk etat. Dette er dokumentert, men ikkje i samla oversikt.

Kapitalkostnader

Kommunen opplyser at dei ikkje har kapitalkostnader knytt til sjølvkostområdet feie- og tilsynstenester.

Fond/memoriakonto

Sjølvkostfond ska ligge hos den som har gebyrinntektene. Kommune hadde ikkje sjølvkostfond eller memoriakonto knytt til sjølvkostområdet feiing og tilsyn ved inngangen til 2016.

I etterkalkylen for 2016 er det sett opp framførbart underskot på kr - 13 896. I følgje høyringssvaret frå rådmannen er dette etter råd frå revisjonen.

2.4 Revisor si vurdering

Vår undersøking viser at den direkte kostnaden som kommunen bereknar, er den same som kjøpssummen til Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS. Dette er i tråd med rettleiaren frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet, H-3/14.

Kommunen gjer kvart år vurderingar av kva for indirekte kostnader som høyrer til sjølvkosttenesta. I Fyresdal blir delar av lønskostnader til relevante personar som utfører oppgåver i samband med feietenesta teken med som indirekte kostnader. Dette er etter vår vurdering i tråd med rettleiaren som seier at dei indirekte kostnadene skal reflektere kva som blir brukt av interne tenester for å bidra til ei heilskapleg teneste for brukarane.

Når kommunen nyttar del av kostnaden til Brannvernsamarbeidet for adm/førebygging som indirekte kostnad knytt til feietenestene er dette etter vår vurdering ikkje rett. Selskapet sjølv har fordelt sine administrasjonskostnader på ei to områda som kommunen blir fakturert for. Dette meiner vi er dokumentert i rapporten 433 006 Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark som er utarbeidd parallelt med denne rapporten.

Fram til no har kommunen ikkje operert med sjølvkostfond på feietenestene. Spørsmåla om kalkulatorisk rente og plan for bruk av fond blir dermed ikkje relevante her.

I sjølvkostkalkylen for 2016 er det vist til at kommunen får eit framførbart underskot på kr – 13 896. Om slike underskot seier rettleiaren (H-3/14) at:

..... eit negativt sjølvkostresultat (underskot) kan berre framførast mot framtidige overskot dersom gebyrområdet gjennom lov eller kommunestyrevedtak skal ha full kostnadsdekning.

Så lenge kommunen ikkje har slikt vedtak om full kostnadsdekning kan kommunen etter vår vurdering ikkje operere med framførbart underskot.

I følge brev av 06.05.08 frå Kommunal- og regionaldepartementet skal underskot frå sjølvkostregnskapet som ikkje kan dekkast ved bruk av sjølvkostfond, bli vist som ein del av kommunen sitt rekneskapsmessige meirforbruk, dersom kommunen i regnskapsåret ikkje har andre dekkande meirinntekter.

3 Konklusjonar og tilrådingar

3.1 Konklusjonar

Er kommunen si berekning av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningslinjer?

Etter vår vurdering er sjølvkostberekinga i hovudsak i samsvar med reglar og retningslinjer, men kommunen kan ikkje operere med framførbart underskot på feietenesta så lenge ikkje kommunestyret har vedtatt full kostnadsdekning.

Berekninga av direkte kostnader i sjølvkostkalkylen er i tråd med Rundskriv H-3/14 *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester.*

Kommunen gjer vurderingar av kva for indirekte kostnader som kan knytast til sjølvkostområdet. Etter vår vurdering er del av denne berekninga ikkje rett.

Bruk av framførbart underskot er ikkje i tråd med regelverket. Slikt underskot kan berre dekkast av framtidige overskott dersom gebyrområdet gjennom vedtak i kommunestyret ska ha full kostnadsdekning. Slikt vedtak har ikkje Fyresdal kommune.

3.2 Tilrådingar

Vi meiner at kommunen bør

- ikkje ta med del av kostnadene til adm/førebygging i berekninga av indirekte kostnader for feietenestene.
- avklare i kommunestyret kva dekningsgrad sjølvkosttenesta skal ha, slik at det er tydeleg korleis eventuelle underskot skal handterast i framtida, og
- slette framførbart underskot (memoriakonto) frå 2016.

Litteratur og kjeldereferansar

Lover og forskrifter

- Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- Forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.
- Lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann og eksplosjonsvernloven)
- Forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging.

Bøker

- Frode A. Innjord (red.): Plan- og bygningsloven med kommentarer, Gyldendal Norsk Forlag, 2010

Rapportar

- Telemarksforsking: Selvkost i Volda kommune, TF-notat nr 7/2014

Offentlege dokument

- Rundskriv H-3/14 *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester* Frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet, gjeldande frå 01.01.2015.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet: *Regnskapsrapporteringen i KOSTRA – Veiledning – 2017*
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: *Veiledning til forskrift om brannforebygging* (2016)
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: *Temaveiledning til kapittel 4 i forskrift om brannforebygging* (2016)

Vedlegg

Vedlegg 1: Høyringsuttale fra rådmann

Vedlegg 2: Revisjonskriterium

Vedlegg 3: Metode og kvalitetssikring

Vedlegg 4: Sjølvkostkalkyle 2016

Vedlegg 1: Høyringsuttale frå rådmannen

Dag Oftung

Fra: Kjersti Bergland <kjersti.bergland@fyresdal.kommune.no>
Sendt: 16. oktober 2017 15:00
Til: Dag Oftung
Kopi: Ketil Kiland
Emne: Svar på rapporten sjølvkost på feietenester frå Fyresdal kommune.

Rådmannen og eg har diskutera rapporten og ynskjer å kome med fylgjande tilbakemelding:

Når det gjeld indirekte kostnader til feievesenet meiner vi at det er riktig å ta med administrasjonskostnader frå Vest Telemark Brannvesen.

Hadde vi hatt denne administrasjonen i eigen kommune ville kostnadene heilt klart vore med i indirekte kostnader og då ser vi ikkje kvifor det blir feil å ta med delar av kostnaden til Vest Telemark Brannvesen.

Dei direkte kostnadene, etter faktura frå Vest Telemark Brannvesen, gjeld bare den operative utførelsen av feietenesta.

Framførbart underskot er noko vi sette opp i sjølvkostnota for første gong i 2016 etter oppfordring frå Telemark kommunerevisjon. Dette har vi ikkje operera med tidlegare og er heilt enig i at dette burde vi heller ikkje ha gjort i 2016.

Det er kommunestyret som fastsett gebyret for feietenesta kvart år i samband med budsjett og politikarane er fullt klar over at det ikkje er 100 % inndekning på tenesta.

Mvh
På vegne av rådmannen
Kjersti Bergland

Vedlegg 2: Revisjonskriterium

Lovheimel og lokale føresegner om gebyr

Kommunane har ikkje høve til å krevje betalt for lovpålagte tenester, utan at dette har heimel i lov. Gebyra på dei ulike kommunale tenestene har heimel i dei tilhøyrande lovne. Kommunestyret må sjølv gjere vedtak om nivået på gebyr, jf. kommuneloven § 6, jf. § 10 og § 45 og einskilde særlovreglar.

Gebyra for feiing har heimel i brann og eksplosjonsvernloven (§ 28), som gir kommunen rett til å krevje gebyr:

Departementet kan gi forskrifter om avgifter og gebyr til dekning av utgiftene forbundet med gjennomføringen av tilsynsmyndighetenes oppgaver etter denne loven.

Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Om renteplikt ved for sen betaling av avgift eller gebyr ilagt i medhold av forskrift etter første og annet ledd gjelder lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane tilsvarende.

Krav på avgift eller gebyr etter paragrafen her er tvangsgrunnlag for utlegg, og kan innkreves av skatteoppkreveren etter reglene for innkreving av skatt.

Kommunane har høve til å fastsette lokale føresegner om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Gebyra må ikkje overstige kommunens kostnader til feietenestene.

Kostnadsdekning – berekning av sjølvkost

Kommunestyret i Fyresdal har ikkje gjort vedtak om i kor stor grad gebyrinntektene skal dekke utgiftene på ferienester.

I følge kommuneloven § 23 nr. 2 skal rådmannen sjå til at saker til handsaming i kommunestyret er forsvarlig utgreidde. Dette inneber at rådmannen må sørge for ei forsvarlig utgreiing av dei forventa kostnadene på dei ulike sjølvkostområda.

I retningsliner H-3/14 er definisjonen av sjølvkost *den totale kostnadsøkningen en kommune påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste*. Innanfor område der sjølvkost er satt som den rettslege ramma for brukarbetaling, må kommunen utarbeide ein sjølvkostkalkyle (for- og etterkalkyle). Dette for å føre kontroll med at gebyrinntekten ikkje er høgare enn kommunen sin sjølvkost.

Hovudprinsipp for sjølvkost:

- Sjølvkost er den totale kostnadsauka som en kommune/selskap har ved å produsere tenesta.
- En generasjon brukarar skal ikkje subsidiere eller bli subsidiert av neste generasjon.
- Overskot på sjølvkosttenesta bør som hovudregel vere tilbakeført i løpet av fem år.
- Sjølvkost skal vere uavhengig av korleis anskaffingane faktisk har blitt finansiert.
- Kommunen har plikt til å dokumentere sjølvkostberekingane.

Gebyr kan ikkje fastsetjast slik at dei samla overstig sjølvkost for den aktuelle tenesta. Når kommunen skal berekne sjølvkost, må kommunen finne dei meirkostnadene som kommunen har ved å yte sjølvkosttenesta.

Frå DSB veileder til forskrift

Forskrift om brannforebygging regulerer ikke hvordan et eventuelt gebyr skal innkreves. Det er opp til kommunen hvorvidt den ønsker å ha samme gebrysats for alle, eller om man ønsker å differensiere størrelsen avhengig av hyppighet, fyringsanlegg, boligtype eller lignende. Kommunens samlede gebyrinntekter kan kun dekke de utgiftene kommunen har for å utføre tjenesten – det såkalte selvkostprinsippet. Det er kun anledning til å kreve gebyr for gjennomføring av feiring og tilsyn med fyringsanlegg.

Direkte kostnader

Hovudregelen er at kommunen alltid kan knytte direkte kostnader til den aktuelle sjølvkosttenesta. Direkte kostnader er arbeid, varer og tenester som blir brukt for å yte tenesta. I følgje rettleiaren for berekning av sjølvkost³ er det slik at dersom tenesta blir

³ Kommunal og moderniseringsdepartementet: H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

kjøpt frå eit interkommunalt selskap (som til dømes Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark) vil kjøpsprisen inngå i kommunen sin sjølvkost som den direkte kostnaden.
Dersom tenesta ikkje er kjøpt i konkurranse med andre, må selskapet dokumentere sjølvkost som grunnlag for kjøpsprisen.

Indirekte kostnader

Indirekte kostnader er delar av kostnader som i rekneskapen blir ført på andre funksjonar enn funksjonen for sjølvkosttenesta, i samsvar med definisjonane i KOSTRA-rettleiaren⁴. Det gjeld i stor grad funksjonen for administrasjon og funksjonen for kontroll og revisjon. Indirekte kostnader kan førast på sjølvkostområdet når interntenesta er med på å skape ei heilskapleg teneste for brukarane.

For å finne riktig del av dei indirekte kostnadene, skal kommunen bruke fordelingsnøklar. Det beste er å bruke fordelingsnøklar som er direkte knytte til kostnaden, til dømes tal på medarbeidarar i tenesta i forhold til alle tilsette i kommunen for å finne rett del av utgifter til personalbehandling, eller tal på PC-ar i høve til alle PC-ar i kommunen for å finne rett del av IT-utgiftene.

Kostnader knytt til administrativ leiing av kommunen og utarbeiding av avgjerdsgrunnlag for politisk leiing skal ikkje leggast inn i sjølvkostkalkylen. Tenester som administrative leiarar yter til sjølvkostområdet skal fordelast og leggast inn i sjølvkostkalkylen.

Retningslinene (H-3/14) viser dei mest relevante indirekte tenestene (interntenester), kva for kostnader knytt til desse tenestene som kan førast på sjølvkostområda, og kva for fordelingsnøkkelen kommunen bør bruke.

Dersom kontoplanen ikkje er detaljert nok, eller dersom ein ikkje kan fastslå ønska fordelingsnøkkelen, opnar retningslinene for å bruke sjølvkosttenesta sin prosentdel av brutto driftsutgifter

Kapitalkostnader

Kapitalkostnadene er knytte til bruk av eigne anleggsmidlar, og skal bereknast på grunnlag av dei investeringskostnadene kommunen faktisk hadde. Kommunen skal

⁴ KOSTRA-rettleiaren er gitt ut av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samband med KOSTRA-rapportering (kommune-stat-rapportering) til SSB. KOSTRA er statistikk om kommunar hos SSB.

berekne lineære avskrivingar⁵ av anlegga. Avskrivingane startar normalt året etter at investeringsprosjektet er ferdigstilt.

Kommunen skal også berekne ein rentekostnad for investeringskostnadene. Rettleiaren rår til å nytte rentekostnaden på 5-årig swaprente⁶ pluss eit tillegg på ½ prosentpoeng.

Handtering av overskot

I H-3/14, *Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale tjenester* blir handtering av overskot/underskot omtalt. For alle sjølvkostområda skal kommunen sette av overskot frå sjølvkostrekneskapen til bundne driftsfond (sjølvkostfond). Eit negativt resultat (underskot) skal reknast mot sjølvkostfondet i den grad det er midlar på fondet. Eit negativt sjølvkostresultat (underskot) kan berre framførast mot framtidige overskot dersom gebyrområdet gjennom lov eller kommunestyrevedtak skal ha full kostnadsdekning. Kommunen kan framføre eit overskot frå sjølvkosttenesta til et seinare år (innanfor ein viss periode).

Sjølvkostfondet sin funksjon er å handtere svingingar i inntekter og kostnader mv. slik at gebyra kan vere stabile over tid. Kommunen skal ivareta sjølvkostprinsippet over tid, og kommunen skal sørge for at gebyrinntektene over tid ikkje overstig kostnadene for åra samla.

Kvart sjølvkostområde skal ha sitt eget sjølvkostfond. Midlar på eit fond for eitt gebyrområde kan ikkje nyttast (midlertidig) korkje i sjølvkostrekneskapen eller årsbudsjettet/årsrekneskapen til å finansiere årets underskot på eit anna gebyrområde. Sjølvkostfondet skal ikkje nyttast til finansiering av investeringar.

Kommunen skal rekne ut kalkulatoriske renter av sjølvkostfonda. Rentene skal syne alternativavkastninga som brukarane går glipp av ved at midlane er bundne opp i sjølvkostfond. Utrekningsgrunnlaget vil vere gjennomsnittlig behaldning for det

⁵ Lineære avskrivingar bereknar ein ved å ta investeringskostnaden og dele på forventa levetid for anleggsmiddelet. Anleggsmiddelet skal førast i balansen med verdien av investeringskostnaden. Kvart år reduserer ein verdien av anleggsmiddelet med det faste beløpet, til anleggsmiddelet ikkje lenger har nokon verdi i rekneskapen. Avskrivinga blir ført som ein årlig kostnad i driftsrekneskapen.

⁶ Swaprente er rente for å bytte ei flytande rente med ei fastrente, eller omvendt. Veldig forenkla kan ein seie at swaprente er den fastrenta bankane betaler når dei har bytta bort flytande rente i marknaden.

enkelte år. Sjølvkostfondets kalkulatoriske renter er lik utrekningsgrunnlaget multiplisert med kalkylerenta.

For å ivareta generasjonsprinsippet må eit positivt sjølvkostresultat (overskot) vere tilbakeført til brukarane av sjølvkosttenesta innan fem år. Kommunen skal ikkje sette av midlar til eit sjølvkostfond same år som dei bruker av eit sjølvkostfond.

Retningslinene opnar for at kommunen kan ha eit lengre tidsperspektiv enn fem år. Kommunen må vurdere ut frå lokale forhold om det er faglig grunnlag for å strekke perioden for tilbakeføring av overskot ut over fem år. Kommunen må i slike tilfelle grunngi og dokumentere sitt val.

I følge brev av 06.05.08 frå Kommunal- og regionaldepartementet skal underskot frå sjølvkostregnskapet som ikkje kan dekkast ved bruk av sjølvkostfond, bli vist som ein del av kommunen sitt rekneskapsmessige meirforbruk, dersom kommunen i regnskapsåret ikkje har andre dekkande meirinntekter.

Vi legge desse revisjonskriteria til grunn for våre vurderinger:

- *Dei direkte kostnadene i sjølvkostkalkylen skal vere lik kjøpesummen for tenestene levert av Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS.*
- *Kommunen skal vurdere og beregne kva for indirekte kostnader som høyrer til sjølvkosttenesta.*
- *Kommunen skal handtere overskot/underskot på sjølvkosttenesta i tråd med retningslinene (H-3/14).*
- *Kommunen skal bruke sjølvkostfond til å dekke underskot på sjølvkosttenesta innan fem år.*
- *Kommunen skal beregne kalkulatoriske renter på avsette fondsmidlar.*

Vedlegg 3: Metode og kvalitetssikring

Den praktiske gjennomføringa

Forvaltningsrevisionen starta med brev om oppstart til Fyresdal kommune 21. juni 2017. Det er ikkje halde oppstartsmøte, men rådmannen har peika ut kontaktperson for arbeidet.

Innsamling av data og rapportskriving har gått føre i perioden frå juli og fram til slutten av september.

Innsamling og analyse av data

Kontaktpersonen i kommunen har fått e-post med konkrete spørsmål om sjølvkost på feie og tilsynstenesta i kommunen. Avklaringar og oppfølgingsspørsmål har skjedd via e-post og telefon.

Vi har også sett på aktuelle dokument, som til dømes politiske vedtak.

Faktadelen til rapporten er sendt kontaktperson for verifisering.

Påliteleg og relevant

Forvaltningsrevisjon skal gjennomførast på ein måte som sikrar at innhaldet i rapporten er gyldig og påliteleg.

Påliteleg betyr at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at ein skal kunne få same resultat dersom undersøkinga vert gjort på nytt. Skriftlege kjelder er slik sett pålitelege og kan etterprøvast. Kontaktpersonen vi har fått opplysningar frå er sentral arbeidet med sjølvkost i kommunen.

Vi meiner at data som er henta inn frå kontaktpersonen og dokumenta vi viser til ovanfor er relevante og gyldige i høve til problemstillingane for prosjektet. Vi meiner vi har undersøkt dei forholda som problemstillingane skal avklare.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjon skal gjennomførast og rapporterast i samsvar med god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standardar på området, jf. forskrift om

revisjon § 7. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon⁷.

I følgje RSK 001 skal forvaltningsrevisjon kvalitetssikrast, for at undersøkinga og rapporten skal ha naudsynt fagleg og metodisk kvalitet. Vidare skal det sikrast at det er konsistens mellom bestilling, problemstillingar, revisjonskriterium, data, vurderingar og konklusjonar.

Telemark kommunerevisjon IKS har utarbeidd eit system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll – *ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester*.

Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikra i samsvar med krava i RSK 001 og vårt kvalitetskontrollsysteem.

⁷ Gjeldande RSK 001 er fastsett av Norges Kommunerevisorforbund sitt styre med verknad frå 1 februar 2011, og er gjeldande som god kommunal revisjonsskikk. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipp og standardar som er fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

Vedlegg 4: Sjølvkostkalkyle 2016

Sjølvkostkalkylen for feietenester i 2016 ser slik ut:

Direkte driftsutgifter	368 025
Indirekte driftsutgifter	72 352
Kalkulatorisk rente	0
Kalkulatoriske avskrivningar	0
Andre inntekter	0
Gebyrgrunnlag	440 377
Gebyrinntekter	-426 481
Årets finansielle resultat	13 896
Avsett til sjølvkostfond	0
Dekning av framførbart underskot	0
Bruk av sjølvkostfond	0
Framførbart underskot	13 896
Resultat sjølvkost	13 896
Prosentvis sjølvkost	96,8 %

Saksprotokoll

Arkivsak-dok. 16/13025

Arkivkode

Saksbehandler Ingebjørg Liland

Handsama av	Møtedato	Saknr
1 Fyresdal kontrollutval	30.11.2017	27/17

Rapport - Selskapskontroll - Brannversamarbeidet i Vest Telemark IKS

Fyresdal kontrollutval har handsama saken i møte 30.11.2017 sak 27/17

Møtehandsaming

Utvalet gikk gjennom rapporten med revisor og sekretær.

Forslag frå nestleiar: Fyrste punkt i tilråding til kommunen trekkas ut.

Kontrollutvalet oppmodar kommunestyret å invitere forvaltningsrevisor for å leggje fram rapporten ved handsaminga av saka i kommunestyret.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

Kontrollutvalet tek Selskapskontrollrapporten «Brannversamarbeidet i Vest Telemark IKS – Fyresdal kommune» og forvaltningsrevisjonsrapporten «Sjølvkost på feietenester – Fyresdal kommune» til vitande.

Tilråding til kommunestyret:

selskapet bør:

- gjere konkrete vurderingar kor stor del av dei ulike felles administrative kostnadane kan knytast til høvesvis førebyggande arbeid og feietenestene. Vurderingane bør bli dokumenterte.
- i større grad gi informasjon om grunnlaget for sjølvkostberekinga i selskapet.
- sjå til at opplysningane om styret i Enhetsregisteret blir oppdatert, at formelle krav om innhald i årsmeldinga blir følgt og at kommunane blir fakturert i samsvar med selskapsavtalen.

Kommunen bør:

- vurdere å gjere vedtak i kommunestyret om kva dekningsgrad sjølvkosttenesta skal ha slik at det er tydeleg korleis eventuelle underskot skal handterast i framtida.
- slette framførbart underskot (memoriakonto) frå 2016

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 16/13025-6

Arkivkode 216

Sakshandsamar Ingebjørg Liland

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fyresdal kontrollutval	30.11.2017	27/17

Selskapskontrollrapport - Brannversamarbeidet i Vest Telemark IKS og sjølvkost feietenester – Fyresdal kommune

Forslag frå sekretariatet:

Kontrollutvalet tek Selskapskontrollrapporten «Brannversamarbeidet i Vest Telemark IKS – Fyresdal kommune» og forvaltningsrevisjonsrapporten «Sjølvkost på feietenester – Fyresdal kommune» til vitande.

Tilråding til kommunestyret:

selskapet bør:

- gjere konkrete vurderingar kor stor del av dei ulike felles administrative kostnadane kan knytast til høvesvis førebyggande arbeid og feietenestene. Vurderingane bør bli dokumenterte.
- i større grad gi informasjon om grunnlaget for sjølvkostberekinga i selskapet.
- sjå til at opplysningane om styret i Enhetsregisteret blir oppdatert, at formelle krav om innhald i årsmeldinga blir følgt og at kommunane blir fakturert i samsvar med selskapsavtalen.

Kommunen bør:

- ikkje ta med del av kostnadene til adm/førebygging i berekninga av indirekte kostnader for feietenestene.
- vurdere å gjere vedtak i kommunestyret om kva dekningsgrad sjølvkosttenesta skal ha slik at det er tydeleg korleis eventuelle underskot skal handterast i framtida.
- slette framførbart underskot (memoriakonto) frå 2016

Bakgrunn for saka:

Fyresdal kontrollutval har handsama saken i møte 01.12.2016 sak 29/16. Følgjande vedtak vart fatta:

Kontrollutvalet godkjenner prosjektplan og tilbodet på Selskapskontroll med forvaltningsrevisjon av Brannvernsamarbeidet i Vest Telemark IKS frå Telemark kommunerevisjon som det ligg føre. Med ein samla pris på kr. 200 000,-.

Kontrollutvalet ynskjer å ta med ei undersøking av Fyresdal kommune si prissetting av feie- og tilsynstenestene i forhold til sjølvkostreglane. Med ein ekstra pris på kr 20 000,-

Kontrollutvala i dei seks eigarkommunane har i likelydande vedtak hausten 2016 bestilt forvaltningsrevisjon av Vest-Telemark Brannvernsamarbeid IKS med tema sjølvkost.

Forvaltningsrevisjonen har som formål å kontrollere at selskapet kan dokumentere sjølvkost for feie- og tilsynstenestene. I tillegg har revisjonen beskrive organiseringa av selskapet, tenestene og kostnadsnivået.

Saksopplysningar:

Telemark kommunerevisjon IKS v/ Dag Oftung la fram selskapskontrollrapport – «433 006 Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS – sjølvkost» og forvaltningsrapport «433006-1 Sjølvkost på feietenester - Fyresdal kommune» i det oppsette fellesmøte med dei andre kontrollutvala i Vest-Telemark 25.10.2017. Olav Åge Dale var til stade under presentasjonen.

Problemstillingar i rapporten Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS – sjølvkost:

- Korleis er Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS organisert?
 - Formell organisering
 - Økonomisk organisering og fordeling av utgifter mellom kommunane og selskapet
 - Ansvarsfordeling og roller – selskapet og kommunane
 - Dokumentasjon av verksemda
- Korleis er nivået på utgifter og tenester for eigarkommunane i forhold til andre kommunar?
- I kva grad får kommunane levert feie og tilsynstenestene til sjølvkost

Revisjonen har avgrensa rapporten til forholda i selskapet i året 2016. Forvaltningsrevisjonen er avgrensa mot sjølvkostberekinga i den einskilde kommune. Dei kommunane som har tinga revisjon av dette vil få utarbeidd eigen delrapport. Revisjonen har ikkje sett på kvaliteten i sjølve tenestene.

Problemstilling i rapporten Sjølvkost på feietenester - Fyresdal kommune :

Er kommunen si berekning av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningsliner?

Revisjonen har undersøkt forholda i 2016. Revisjonen har ikkje undersøkt kvaliteten på tenestene. I følgje brann- og eksplosjonsvernlova er det opp til kommunen korleis gebyra for den einskilde skal utformast. Dette har revisjonen ikkje undersøkt nærmare.

Vurdering frå sekretariatet:

Sekretariatet legg fram anbefalingane frå rapportane som forslag til vedtak.

Vedlegg:

-433 006 Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS – sjølvkost

-433006-1 Sjølvkost på feienester - Fyresdal kommune

Fyresdal kontrollutval har handsama saken i møte 30.11.2017 sak 27/17

Møtehandsaming

Utvalet gikk gjennom rapporten med revisor og sekretær.

Forslag frå nestleiar: Fyrste punkt i tilråding til kommunen trekkas ut.

Kontrollutvalet oppmodar kommunestyret å invitere forvaltningsrevisor for å leggje fram rapporten ved handsaminga av saka i kommunestyret.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

Kontrollutvalet tek Selskapskontrollrapporten «Brannvernsamarbeidet i Vest Telemark IKS – Fyresdal kommune» og forvaltningsrevisjonsrapporten «Sjølvkost på feienester – Fyresdal kommune» til vitande.

Tilråding til kommunestyret:

selskapet bør:

- gjere konkrete vurderingar kor stor del av dei ulike felles administrative kostnadane kan knytast til høvesvis førebyggande arbeid og feienestene. Vurderingane bør bli dokumenterte.
- i større grad gi informasjon om grunnlaget for sjølvkostberekinga i selskapet.
- sjå til at opplysningane om styret i Enhetsregisteret blir oppdatert, at formelle krav om innhald i årsmeldinga blir følgt og at kommunane blir fakturert i samsvar med selskapsavtalen.

Kommunen bør:

- vurdere å gjere vedtak i kommunestyret om kva dekningsgrad sjølvkosttenesta skal ha slik at det er tydeleg korleis eventuelle underskot skal handterast i framtida.
- slette framførbart underskot (memoriakonto) frå 2016

RETT UTSKRIFT
DATO 6.desember.2017

Saksframlegg

Bygg i Tre

Utval	Utvalssak	Møtedato
Kommunestyret	4/18	25.01.2018

Endeleg vedtaksrett i saka har: Kommunestyret.

Vedlegg i saka:

- 1 Sluttrapport Evje flerbruksstall
- 2 Tiltaksplan Bygg i Tre Telemark 2018 og 2019
- 3 Klima- og energiplan Fyresdal kommune – Hovuddel, versjon 24.09.2010

Bakgrunn for saka:

Fyresdal kommune vurderer bygging av fleirbruksstall og har i denne samanheng vore på synfaring i liknande hall i Evje og Hornnes kommune for å sjå på bygging av hall der ein har brukt massiv tre i si planlegging og oppføring av hall.

Fyresdal kommune er ein skogkommune og har i dag prosjektansvaret for Bygg i Tre, sjå vedlagte tiltaksplan for 2018-2019.

Vurdering:

Saka er vurdert ut frå følgjande mål i økonomiplanen for 2018 - 2021/måla i budsjettet for 2018 der det heiter; Gjennom handlekraft, fleksibilitet og utradisjonelle løysingar, skal Fyresdal vere ein framifrå stad å bu og virke.

Kommunestyret vedtok 31. januar 2011 sin klima og energiplan. Hovuddelen ligg her ved saka. Ein treng ikkje vente på revisjon av denne planen for å innføre nye satsingsområde for å redusere klimautslepp, men innarbeide nye tiltak i planen ved seinare revisjon.

Fyresdal kommune har ein årleg hogst på +/- 40.000 m³. Dette gir ein bruttoomsetning på 12-15. mill. kr. I tillegg kjem alle andre investeringar i skogbruket som skogkultur, vegbygging etc. som gir auka sysselsetting.

Det meste av virket blir transportert ut. Fyresdal kommune arbeider innan fleire område for å få til meir vidareforedling lokalt og eit av desse satsingsområda er bruk av massivtre eller bruk av furu med mykje malme som med stor fordel kan brukast utan impregnering. Fyresdal er kjent for å ha mykje gode furukvalitetar som ein gjerne skulle ha foredla meir av lokalt.

Utslepp av klimagassar kan i utgangspunktet reduserast på to måtar – enten ved at ein syter for at CO₂ ikkje sleppast ut, eller at ein syter for at CO₂ i atmosfæra bindast i ein eller annan form. Tre og skog er av dei viktigaste elementa for å binde karbon, og dei norske skogane har eit årleg nettopptak av CO₂ tilsvarannde 50% av dei totale klimagassutsleppa i Noreg. Ved å nytte tre som bygningsmaterialar syner berekninga at ein ved bruk av dette bind 0,7 tonn CO₂ pr m³ vegg, medan ein ved å byggje i stål og betong frigjer omlag 1 tonn CO₂ pr m³ vegg.

Når kommunen nå står over for utfordringa med å bygge ein fleirbruksstall er det viktig å få vurdert om også meir bruk av tre, evnt. kan nyttast både i takkonstruksjonar, reisverk og som gode døme for utforming og estetikk både utvendig og innvendig. Til dette kan også massivtre

bli vurdert. Ei slik tenking vil på kort sikt koste noko meir, men på lengre sikt kan det både økonomisk, vedlikehaldsmessig og ikkje minst klimamessig vere gode løysingar som ein bør vurdere når ein har ute anbod for bygging av nye kommunale bygg. Ein bør da innhente anbod som evnt. syner meirkostnad med bygging i "tre" framfor stål/betong og andre materialar for å kunne gjere eit velbegrunna vedtak for det val ein gjer.

Fyresdal kommune er prosjektansvarleg for klimanettverket Bygg i Tre med sekretariatet lagt til Silva Consult AS. I skrivande stund er det kun to kommunar i Telemark som vi ventar svar fra som nå ikkje er med i dette nettverket. Telemark fylkeskommune er og med i nettverket og er såleis også ein pådriver for bygging i tre. Fleire kommunar har eller er nå i gang å bygge sine bygg ut frå ein massivtretenkning. I Telemark bygger nå Hjartdal opp ny skule og Kviteseid førebur bygging av hybelbygg.

Massivtre i byggelement er sett saman etter same prinsipp som kryssfinér. Elementa er bygd op av kor slagte bord/plank som er sett saman med lim. Talet på lag vil variere og ha samanheng med behov og bruksområde. Normal tykkelse er frå 60 til 240 mm. Det har synt seg at massivtre i mange samanhengar er ein fullverdig konkurrent til stål og betong som byggmateriale i mange hustyper. Dette sett både i forhold til pris, kortare byggetid, betre arbeidsmiljø under oppføring og ikkje minst bruksmiljø.

Massivtre blir ved brann ståande lengre enn stål. Det har og synt seg at prisen ved bygging med massivtre kan vere konkurransemessig i forhold til andre byggemetodar.

Det er nå mogeleg å søkje Miljødirektoratet om støtte til å bygge i tre som vil føre til mindre klimagassutslepp, <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Klimasats--stotte-til-klimasatsing-i-kommunene/>. Tilskot via denne ordninga vil vere med på å redusere risiko for evnt. meirkostnader med å bruke meir tre enn stål og betong.

Konklusjon:

Fyresdal kommune har prosjektansvaret for Bygg i Tre Telemark. Fyresdal kommune er ein skogkommune og vil som sin del av si klimasatsing legge til rette for meir trebruk.

Innstilling frå rådmannen:

1. Fyresdal kommune har som mål at oppføring av bygg skal skje innan berekraftige rammer og med fornybare råstoff.
2. Bygg i regi av kommunen skal vurderast utført i massivtre eller reisverk av trematerialar. Dette skal gå fram av anbodsgrunnlaget.
3. For å nå desse måla søker Fyresdal kommune Miljødirektoratet om tilskot for å kunne dekke heile eller vesentlege delar av meirkostnader med å bruke massivtre/trematerialar framfor stål og betong ved oppføring av fleirbruks Hall.

Ketil O. Kiland	
rådmann	

Evje og Hornnes kommune
- hjertet i Agder

Dokument type

Slutrapport for Evje flerbrukshall

Dato

04.09.2017

SLUTTRAPPORT EVJE FLERBRUKSHALL

RAMBOLL

Evje og Hornnes kommune
- hjertet i Agder

EVJE FLERBRUKSHALL

Revisjon **00**
Dato **04.09.2017**

Utført av **Torgeir Hodne, Evje og Hornnes kommune**
Godkjent av **Plan og byggekomite Evje flerbruksall**
Beskrivelse **Sluttrapport Evje flerbruksall**

Ref. **Prosjekt 365 - Flerbruksall**

Innhold

1.	EIENDOMSOPPLYSNINGER	1
2.	BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	1
3.	PROSJEKTBESKRIVELSE	1
3.1	Flerbruks Hall	1
3.2	Klimaregnskap	2
3.3	Tilrettelegging av uteområde for nærmiljøanlegg	2
3.4	Rehabilitering eksisterende VA anlegg	2
3.5	Utvidelse av vei inn til hall	2
4.	KONTRAKT	2
5.	PROSJEKTORGANINSASJON	3
6.	ØKONOMI	3
6.1	Budsjett	3
6.2	Kontraktssum	4
6.3	Endringer og tillegg	4
6.4	Prosjektregnskap	4
7.	FREMDRIFT	4
8.	SHA	5
9.	GODKJENNING SLUTTRAPPORT	5

1. EIENDOMSOPPLYSNINGER

Gnr 55	Bnr 32	Eiendommens adresse Evjevegen 24 C	Postnr 4735	Poststed Evje
Eier / fester Evje og Hornnes kommune	Kommune Evje og Hornnes			

2. BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Kommunestyret vedtok i møte 28.05.2015 sak nr.42/15 at det opprettes en plan og byggekomite for etablering av flerbrukskall ved Evjeskolene. Plan og byggekomiteen har bestått av:

- politisk representant, Svein Arne Haugen, leder
- politisk representant Morten Haraldstad
- hovedverneombud Alf Morten Tallaksen
- administrativ representant, Erlend Hunshamar, rektor Evje barneskule,
- administrativ representant, Torgeir Hodne, enhetsleder Drift og Forvaltning
- sekretær, Line H. Løvdal, rådgiver oppvekst

I tillegg har Steinar Tjessem og Doris Hatteberg fra Enhet for drift og forvaltning deltatt.

Formelt grunnlag:

- K-styresak nr.42/2015: Plan og byggekomite flerbrukskall
K-styresak nr.25/2015: Forprosjekt flerbrukskall
K-styresak nr.80/2014: Forprosjekt flerbrukskall
K-styresak nr.49/2014: Oppfølging av skisseprosjekt flerbrukskall
K-styresak nr.87/2013: Årsbudsjett
K-styresak nr.53/2013: Prioritering av bygg oppvekst og kultur

Flerbrukskallen er etablert i tråd med mandat gitt i kommunestyresak nr. 42/15, Plan og byggekomite flerbrukskall. Kommunestyret vedtok i møtet 17.11. 2016 K-styresak nr. 75/2016 et utvidet mandat til Byggekomite flerbrukskall til kjøp av tomt fra grunneier for utvidelse av vei inn til Evje flerbrukskall.

I forbindelse med planarbeidet ble det søkt om midler fra Innovasjon Norge til kompetanseheving for plan- og byggekomite for etablering av bygg i massivtre. Kompetansehevingen ble gjennomført med kompetanseheving av blant annet Fylkesmannen i Nordland, Tresenteret ved NTNU i Trondheim og med befaring i hallar i Trondheim kommune.

3. PROSJEKTBESKRIVELSE

3.1 Flerbrukskall

Flerbrukskall til bruk for Evje barneskole og Evje ungdomsskole. Flerbrukskallen skal også benyttes av lag og foreninger på kvelds- og helgetid. Hallen består av: Flerbrukskall med tilhørende garderober, sosialt areal, kjøkken, vaktrom samt tekniske rom og lager.

Flerbrukskallen er oppført i massivtre-elementer innfelt i bærende limtrekonstruksjon for vegg og tak på betongfundament, videre er det benyttet prefabrikkerte takelementer med smalt limtre.

Utvendig er bygget kledd med laminert trekledning og takpapp. En stor andel av elementene er produsert lokalt.

Det er i prosjektet lagt vekt på gode og praktiske løsninger for bruk. I tillegg til dette er det lagt opp til at drift og vedlikehold skal kunne utføres kostnadseffektivt. Hallen er blitt tilkoblet kommunalt fjernvarmeanlegg som skal dekke all oppvarming av bygget på en miljøvennlig måte.

3.2 Klimaregnskap

Totalentreprenør har i forbindelse med prosjektet utarbeidet et forenklet klimaregnskap som viser at Klimafotavtrykket er 359 CO₂-ekvivalenter/livsløp. Dette er en reduksjon med nesten 2/3 sammenlignet med konvensjonelle byggemetoder.

3.3 Tilrettelegging av uteområde for nærmiljøanlegg

I forbindelse med at forprosjekt rehabilitering av Evjeskolene pågår parallelt med etablering Evje flerbruks Hall, er det blitt utført høydetilpasninger på utomhusområdet slik at innganger til skolene skal bli universelt utformet. Dette har medført noe ekstra kostnader, men tiltaket anses som viktig for at hele anlegget med hall og skoler skal kunne ha et universelt utomhusområde.

3.4 Rehabilitering eksisterende VA anlegg

Det har vært behov for å foreta rehabilitering av eksisterende VA anlegg i område samtidig med prosjektet, dette pga teknisk tilstand og for å slippe å måtte grave opp utomhusområde om få år. Rehabiliteringen er dekket i prosjektet.

3.5 Utvidelse av vei inn til hall

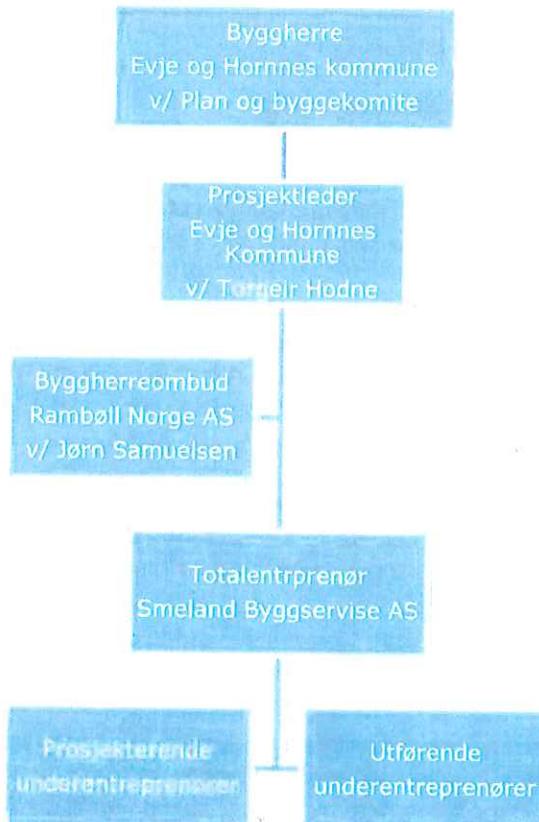
I forbindelse med pågående reguleringsarbeider for området er det blitt foretatt en utvidelse av veien inn til hallen i tråd med disse planer. Veien er utvidet og det er anlagt fortau langs eksisterende svømmehall. Veien fremstår nå som oversiktlig og gir tilstrekkelig sikkerhet for både gående og syklende når bilder passerer.

4. KONTRAKT

Prosjektet er gjennomført som en totalentrepriese i henhold til NS 8407 hvor totalentreprenør har vært ansvarlig for gjennomføring med blant annet detaljprosjektering og utførelse. Kommunen har ved denne gjennomføringsmodellen hatt en kontraktspart å forholde seg til som har gitt nødvendig forutsigbarhet i gjennomføringen av prosjektet.

Kontrakt for arbeidene ble tildelt Smeland Byggservise AS som er en lokal entreprenør på Evje. Som underentreprenører har Smeland Byggservise AS hatt med seg lokale håndtverksbedrifter i de aller fleste fag. Prosjektet har derfor gitt et stort lokalt engasjement under gjennomføringen av prosjektet.

5. PROSJEKTORGANISASJON

6. ØKONOMI

6.1 Budsjett

Utgiftsramme for Evje flerbrukshall 48.704 mill. Dette inkluderer utgifter til kjøp av tomt, jfr. Kommunestyrets vedtak sak nr.25/2015 i møtet 30.04.2015.
Rammekostnad kr.42.204 700, inklusiv kostnader til byggeledelse, prosjektering og prosjektleidelse, Jfr. K-styrevedtak sak nr. 42/15 i møtet 28.05 2015

Det har i dette prosjektet vært flere revideringer av budsjettet. I k-sak 30/15 ble det omdisponert kr 1 793 750,- til kjøp av tomt med bolig. Dette var en foreløpig omdisponering. I 2. tertialrapport 2016 ble totalrammen til budsjettet justert ned med 3 750 000,- med bakgrunn i at på dette tidspunkt så ut til å bli et mindreforbruk i prosjektet.

Totalt brutto budsjett ved avslutning av prosjektet er 43,790 mill, budsjettet er da 4,914 mill mindre enn opprinnelig ramme. Regnskapet viser (se punkt 6.4) at det er brukt kr 45,294 mill. Det er da brukt 1,504 mill mer enn revidert budsjett.

Det har også kommet inn kr 0,513 mer merverdiavgiftskompensasjon enn det som var budsjettet. Dette kommer både som utgift og inntekt, og totalt ekstra finansieringsbehov er da (1,504 mill – 0,513 mill) =0,991 mill som må finansieres. Dette vil bli fulgt opp i tertialrapporten i oktober.

6.2 Kontraktssum

Det ble inngått kontrakt med Smeland Byggservice AS på kr 36.530.770,-

Kontraktsummen fordeles slik:

- Tilbudsum std byggemetode	kr 26.725.331,-
- Tillegg for oppføring i massivtre	kr 2.490.935,-
- <u>Tillegg for annen type belegg</u>	<u>kr 8.350,-</u>
SUM	kr 29.224.616,-
<u>MVA 25%</u>	<u>kr 7.306.154,-</u>
SUM kontrakt inkl mva	kr 36.530.770,-

6.3 Endringer og tillegg

Normalt for totalentreprisekontrakter må det påregnes 8 – 12 % tillegg for endringer.

I prosjektet er det foretatt endringer i forhold til kontrakt for i alt kr 1.569.664,- inkl mva. Dette utgjør 4,29 % av kontraktssum. Prosjektet har endringer blitt godt under dette.

6.4 Prosjektregrnskap

Konto	Konto tekst	Totalt
01950	Avgifter, gebyrer, lisenser m.v.	58 988
02001	Kjøp/fin. leasing av inventar og utstyr	276 565
02300	Nybygg (boliger, skoler, barnehager, id-rettshaller)	32 063 258
02703	Konsulent, annen planlegging	291 977
02709	Andre konsulenttjenester	0
02804	Kjøp av tomt til bolig, skole, barnehage, id-rettsh	4 456 775
04290	Mva, generell kompensasjonsordning	8 146 700
		45 294
U	Sum utgift	263
07291	Mva fra investering fra 2015	-8 146 700
		-8 146
I	Sum inntekt	700
		37 147
	Netto utgifter	563

7. FREMDRIFT

Oppstart for prosjektet har vært 01.03.2016 på byggeplass.

Prosjektet har fulgt planlagt fremdrift og med ferdigstillelse den 01.02.2017 for bygg.

For tekniske anlegg har det på grunn av prøvedrift blitt foretatt overtakelse den 22.02.2017.

Utomhusarealer har på grunn av tilpasninger til Evjeskolene og vinter fått en avtalt utsettelse på ferdigstillelse til juli 2017. Ferdigstillelse vil bli utført så snart skolen har gått ut i ferie.

8. SHA

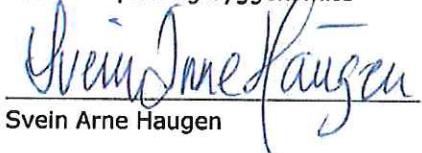
I prosjektet har byggherre fulgt opp SHA arbeidet i henhold til byggherreforskriften. Det er ikke meldt inn avvik i forbindelse med gjennomføringen av prosjektet.

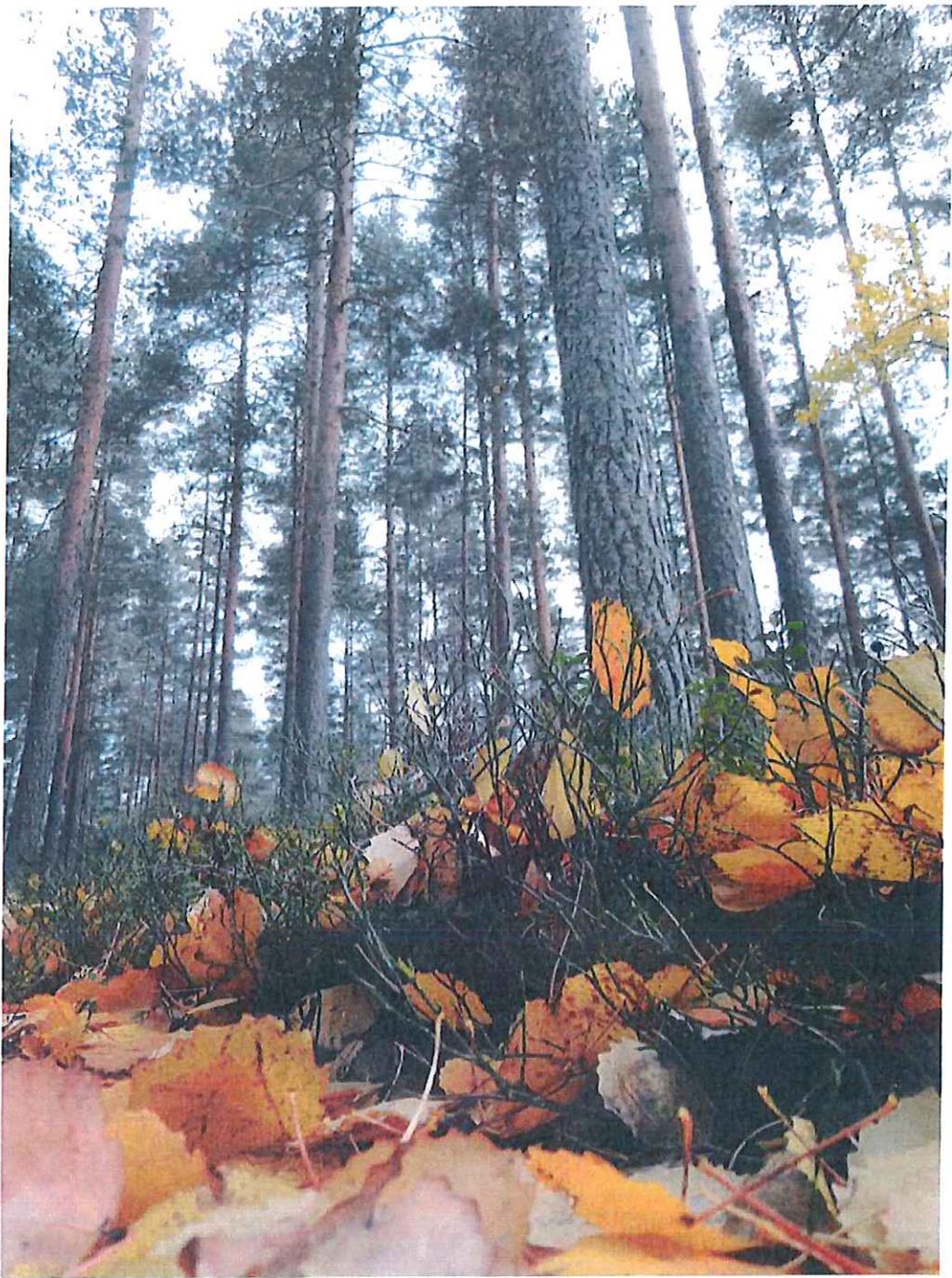
9. GODKJENNING SLUTTRAPPORT

Plan og byggekomite for ny flerbrukshall har gjennomgått sluttrapport og gitt innspill.
Rapporten godkjennes

Evje 04.09.2017

Leder for plan og byggekomite

Svein Arne Haugen

Tiltaksplan for Bygg i Tre Telemark 2018 og 2019

Klimanettverket Bygg i Tre Telemark

Klimanettverket Bygg i Tre Telemark ble startet opp i 2017 og tilrettelegger for inspirasjon, kunnskap og erfaringsoverføring. **Målet er økt trebruk og at kommunale virksomheter lettere skal velge tre som byggemateriale i sine byggeprosjekter.**

I dag er kommunene Tokke, Vinje, Seljord, Drangedal, Kviteseid, Nissedal, Bø, Sauland, Hjartdal, Notodden, Tinn, Drangedal og TFK medlemmer av nettverket. Nettverket eies av Fyresdal Kommune. For 2018 målsetter vi å ha med flest mulig kommuner fra hele fylket.

Det er ingen forpliktelser eller kostnader for kommunene å være medlemmer av nettverket.

For å finansiere driften av nettverket søker vi i 2018 om klimasatsmidler. Kommuner og fylkeskommuner kan søke om støtte til prosjekter som reduserer utslipp av klimagasser og bidrar til omstilling til lavutslippsamfunnet. Det gis 25.000 i støtte pr deltakende kommune i interkommunale nettverk. Denne summen går til eier av nettverket, som i neste rekke han ansvar for å drive nettverket gjennom et sekretariat. Sekretariatet har i 2017 vært Silva Consult AS.

<http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Klimasats---stotte-til-klimasatsing-i-kommunene/>

Planlagte aktiviteter

Planer for nettverket i 2018 og 2019 skisseres i tabellen under. Planen er utarbeidet i samarbeid med Tredriveren i Telemark og er forutsatt finansiering. Innovasjon Norge bidrar med koordinering av et mobiliseringsnettverk for økt bruk av tre. Ved sammen **jobbe for økt trebruk i fylket** mener vi det totale arbeidet vil styrkes og mulighetsrommet utvides.

Bakgrunnen for en to års plan er at det er ønskelig å lage et toårig kompetanseprogram. Konseptet er å gi informasjon og kunnskap om bærekraftige bygg, om tre som byggematerialer, innovative anskaffelser mm. Programmet bør dersom mulig knyttes opp mot pågående anskaffelser og prosjekter for å gi mest mulig kunnskap og overføringsverdi til deltakere. For mer info, se vedlegg.

Aktiviteten er primært knyttet opp rundt tiltakene det pekes på som mest sentrale i evaluering av Innovasjon Norge sitt prosjekt "Trebaserd innovasjonsprogram (2010 – 2016)" utført av Samfunnsøkonomisk Analyse høsten 2017. De viktigste tiltakene som beskrives for de kommende årene er:

- Inspirasjon og informasjon om siste nytt og trender i markedet
- Tilrettelegge for møteplasser for inspirasjon, kompetanseheving, erfaringsoverføring og nettverksbygging
- Pådytt og innsalg av trebruk til kommuner og fylkeskommune
- Ha oversikt over fattende vedtak i kommunene og følge opp disse mht fagseminarer, befaringer, hjelp i oppstartfase og underveis
- Kompetanseprogram knyttet opp mot planlagte eller pågående anskaffelser og prosjekter.

Finansieringsplan 2018

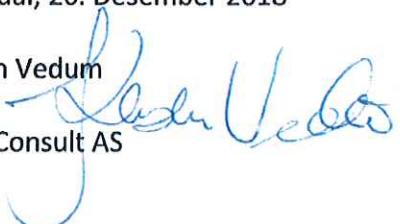
Fordeling av kostnader på finansieringskilde i 1000 kr

Bidragsyter	2018
Fylkesmannen (Tredriver)	200
Innovasjon Norge (Tredriver)	330
Miljødirektoratet/Klimasats (Bygg i Tre Telemark)	375
Andre finansieringskilder	30
SUM	935

Fyresdal, 20. Desember 2018

Kristin Vedum

Silva Consult AS

Aktivitet	Tid	Grovskisse innhold
Kartlegge byggeprosjekter	Desember/Januar	Ha oversikt over byggeprosjekter
Nettside	2018+2019	Lage enkel egen nettside med informasjon og nyhetsblogg. Oppdateres gjennom 2018+2019
Følge opp kommuner i en startfase og befaringer	2018+2019	Følge opp kommuner, temadager og befaringer
Inspirasjon og kunnskap	Løpende 2018+2019	Nyhetsoppdateringer, gi informasjon om trender og nyheter, være tilstede på aktuelle arenaer, sponsoring av innlegg på sosiale medier
Bygg i Tre Konferanse	Vår 2018. Tid times ifht om det er prosjekter i regionen der vi kan kjøre dialogkonferanse på samme dag.	Inspirasjon, kunnskap og regionale eksempler. Med oppfølging av deltakere i etterkant for konkrete byggeprosjekter
Konferanse om energismarte bygg	Høst 2018. Tid times ifht om det er prosjekter i regionen der vi kan kjøre dialogkonferanse på samme dag.	Hvordan gjør vi dagens eksisterende og nye bygg energismarte for framtida? Med oppfølging av deltakere i etterkant for konkrete byggeprosjekter
Utvikling og gjennomføring av kompetanseprogram (4 samlinger a 2 steder)	2018+2019	Se vedlegg
Bygg i Tre Konferanse	2019. Tid times ifht om det er prosjekter i regionen der vi kan kjøre dialogkonferanse på samme dag.	

Det offentliges rolle – Klimakloke Kommuner

Byggenæringen beskrives som 40% næringen. Næringsens står for 40% av verdiskapingen, 40% av ressursbruken, 40% av stasjonært energibruk, 40% av avfallet og 14% av CO2-utslippet. Byggenæringen er Norges største distriktsnæring og omsetter årlig for 1000 milliarder. Det offentlige utløser bestillinger for ca 40%, dvs 400 milliarder årlig. **Rollen som krevende bestiller er således avgjørende for å drive bærekraftig byggeri og utvikle industrien.** Det offentlige må ta en lederrolle – gå foran og vise vei. Dette trenger de hjelp til og vi har som mål at kommunene i Telemark skal bli "Klimakloke kommuner"

Nettverket Bygg i Tre

Det vil bli søkt om videreføring i 2018 med målsetting om flest mulig kommuner og TFK.

Nettverket drives av Silva Consult og eies av Fyresdal Kommune. Målet er å tilrettelegge for aktivitet slik at vi øker innovasjonseffekten av offentlige anskaffelser innen bygg, utnytter mulighetene som ligger i anskaffelsesregelverket og virkemiddelapparatet samt å bidra til næringsvekst og lavere utslipp. Målgruppen for det operative arbeidet er således stat, kommuner, leverandører og bransjeforeninger, i tillegg til aktører som skal fremme innovasjon, utvikling og FoU.

Vedlegg 1

Bakgrunn

Vi har lange tradisjoner med bruk av tre som bygningsmateriale. I moderne tid har spesielt større bygg blitt bygd i stål og betong, mens mindre bygg ofte har blitt bygd i tre. I de siste årene har tre blitt brukt del i større bygg noe som skyldes at det har blitt utviklet nye løsninger samt at byggeforskriften har åpnet for bruk av tre i større bygg. Likevel er ofte kompetanse en av de største barrierene for bruk av tre i større bygg som skoler, administrasjonsbygg, barnehager og sykehjem. Dette viser evalueringen av Trebasert innovasjonsprogram (2010 – 2016). Kompetanse generelt og spesielt i tidligfase er avgjørende for at byggmenn skal velge tre. Videre gjør ulike fordømmer og varierende kompetanse om brann, lyd, fukt og kostnader at tre ofte ikke er et reelt valg for mange byggmenn. Dette gjelder også offentlige byggmenn.

Reduksjon i klimautslipp

Klimaavtalen i Paris innebærer at alle må bidra til å redusere de globale klimautslippene. Norge har forpliktet seg til å redusere sine utslipp med 40% innen 2030 i forhold til året 1990. I tillegg har vi ledige skogressurser. I dag høstes 50% av den årlige tilveksten i den norske skogen. Nasjonal Strategi for Skog og Trenæringen, Skog 22, peker på at og vi kan øke uttaket 30-50 %. Videre ser vi fra Byggenæringens fremtidsbarometer 2017 at det fortsatt vil være sterk vekst i kommunale investeringer, også innen offentlige bygg.

Verdier i vekst — Konkurrsedyktig skog- og trenæring (Meld. St. 6 (2016–2017)) har et avsnitt som understreker at skog og bioøkonomi blir sentral i den fremtidige samfunnsutviklingen.

Klimaforlikene inngått i Stortinget i 2008 og 2012, herunder ambisjoner for nasjonale utslippsreduksjoner og et langsigtt mål om å omstille Norge til et lavutslippsamfunn ligger til grunn for videre arbeid knyttet til skog og klima. FN's klimapanel legger til grunn at skogplanting, bærekraftig skogforvaltning og redusert avskoging er blant de mest kostnadseffektive tiltakene i skogsektoren. Regjeringen bygger i sin politikk på kunnskapsgrunnlaget i FNs klimapanel (...)

Det er en ambisjon at mest mulig av norsk skogråstoff videreføres i Norge, der dette er lønnsomt. Tilgang på kapital er avgjørende for videreutvikling av eksisterende industri og nyinvesteringer i skog- og trenæringen (...)

Meldingen ble behandlet av Næringskomiteen 19. Januar 2017 med følgende tillegg (utdrag)

Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi som stimulerer etterspørselen etter grønne trebaserte produkter og komme tilbake med denne i løpet av 2017.

Stortinget ber regjeringen sørge for at tre som byggematerialer i større grad blir brukt ved offentlige innkjøp.

Vedlegg 2

Kompetanseprogram for økt bruk av tre i Telemark

Kompetanseprogrammet er et konkret tiltak for å øke trebruken i byggeprosjekter i offentlig sektor. En ny regional Klima- og energiplan er under utarbeidelse og det er nødvendig med større andel av bærekraftig byggeri for å nå satte klimamål.

Konseptet for kompetanseprogrammet er å gi informasjon og kunnskap om bærekraftige bygg, om tre som byggematerialer, innovative anskaffelser mm. Programmet bør dersom mulig knyttes opp mot pågående anskaffelser og prosjekter for å gi mest mulig kunnskap og overføringsverdi til deltakere.

Gjennomføring

Alle kommunene i Telemark blir invitert til å delta i kompetanseprogrammet. Målgruppen er politikere, administrative representanter og andre som er involvert i vedtaks- og innkjøpsprosesser (innkjøpere, arealplanleggere, arkitekter, ingeniører, prosjektledere, eiendomssjefer, miljørådgivere etc). Disse skal få styrket sin kompetanse i mulighetsrommet når det gjelder planleggingsfase, miljø/energi, drift og bruk av fornybare materialer i byggeprosjekter. Det er viktig at både politikere og administrasjon får kompetanse, et nettverk og inspirasjon til dette temaet.

Bestillerkompetanse som sikrer nye innovative løsninger i bærekraftige bygg vil ha stort fokus. Gjennom seminar og studietur skal kommunene få kjennskap til prosesser og offentlige anskaffelser på en ny metode.

Dersom finansiering til å gjennomføre et kompetanseprogram vil dette gjennomføres i tett dialog med Nasjonalt Program for Leverandørutvikling. Vi ønsker også å trekke på ressurser fra eksempelvis Treteknisk, Splitkon, AT Skog, arkitekter, produsenter av elementer etc.

Innhold

Dersom finansiering vil kompetanseprogrammet gjennomføres i 2018 + 2019. Innhold må utvikles ut fra hvilke behov kommunene har i den fasen de er i. Nedenfor er det skissert mulige innhold for samlinger, men som påpekt må innholdet utvikles og tilpasses målgruppen.

1. Seminar om muligheter for bruk av tre som bygningsmateriell ; Innføring i moderne bærekraftig byggeri. Tema kan være både nye bygg og rehabilitering av eldre bygninger. Det kan bli presentert eksempler på skoler, barnehager, sykehjem, eldreboliger og administrasjonsbygg som er bygd i tre.
2. Studietur over to dager – Østfold; Studieturen skal inspirere deltakerne så de får kjennskap til allerede ferdige bygg. Vi kan legge opp til befaring av skole, barnehager etc. I Østfold har Per Arild Åsheim et godt kontaktnett og det er bygd mye i tre de siste årene. Erfaringer fra kommuner når det gjeld vedtak, byggeprosesser og ferdige bygg er viktig og det må søkes å gi faglige påfyll hos politikere og administrasjon når det gjelder medvirkning og utfordringer.
3. Seminar om innovative offentlige anskaffelser i kommende byggeprosjekter.

Offentlige anskaffelser er et sentralt tema i alle byggeprosjekter.

4. Leverandørkonferanse for offentlige; Innen bygg er det et særlig potensial i å nytte innovative, offentlige anskaffelser som virkemiddel for utvikling av nye klima- og miljøvennlige løsninger. Her er bærekraftige byggeprosjekter med fokus på klima, miljø og energibruk sentralt. Dette er en måte å jobbe på når det gjelder prosessen fra et vedtak til ferdig bygg. Byggeprosjekter fra deltakerkommunene som kan presenteres på leverandørkonferansen er alt fra konkrete byggeplane, skisseprosjekt, ferdige vedtatte byggeprosjekter. Arkitekter, ingeniører, entreprenører, rør-elektr-energi bransjen og ulike industribedrifter vil kunne vise stor nysjerrighet på et slikt seminar. Dette er også for de en ny måte å komme inn i prosjektene. Innspill fra kompetansemiljøene vil også kunne gi bedre grunnlag for anbudsgrunnlaget til kommunene.
5. Egne møter med kommunene med tema; Mulighetsstudier for ulike type bygg, innspill til ulike kompetansemiljø som har erfaring med å bygge i tre, dialogmøter med fagmiljø, dialog med kommuner som bygger same type bygg
6. Alle kommunestyrrene får tilbud om ca 1 times innlegg om muligheter til å bygge bærekraftige bygg i sine kommuner

Det vil være aktuelt å repetere aktivitetene også i 2018 for nye deltagere, men ved å kjøre to parallelle sesjoner i fylket håper vi å kunne favne de fleste kommuner som er interessert.

Forankring

Kompetanseprogrammet trenger forankring i klima og energiplanen for Telemark, samt hos Fylkesmannen og Innovasjon Norge. Det er hensiktsmessig at Fylkesmannen og/eller IN står som eiere av kompetanseprogrammet.

Versjon 13.10.2010

Klima- og energiplan Fyresdal kommune – Hovuddel

2010 – 2014

Innhold

1	Forord	3
2	Bakgrunn.....	3
3	Prosess.....	5
4	Totale klimagassutslepp	6
5	Hovudmålsetjingar	7
6	Målsetjingar og tiltak på dei enkelte områda	7
6.1	Stasjonær energibruk i næringslivet	7
6.2	Stasjonær energibruk i hushaldningar og hytter	8
6.3	Arealplanlegging og byggesak.....	8
6.4	Avfall og deponi	9
6.5	Transport	10
6.6	Landbruk.....	11
7	Kommunens eiga verksemد	12
7.1	Bygningar og anlegg	13
7.2	Kommunens transport i eigen regi	14
7.3	Kommunen sine innkaup.....	14
7.4	Undervisnings-sektoren	15
8	Kva kan eg som innbyggjar gjere ?	16

1 Forord

Dette er kommunen si første utgåve av temaplanen "Klima- og energiplan for Fyresdal kommune". Planen gjeld i perioden 2010 til 2014. Styringsgruppa har vore bevisst på å lage ein plan med realistiske og gjennomførbare mål, strategiar og tiltak. Vi har også hatt som mål å lage ein plan som er konsis og lettfattelege.

Klima- og energiplanen består av to delar:

- Del 1: mål og tiltak
- Del 2: vedlegg som omtalar faktagrunnlag og fungerer som oppslagsverk

Styringssgruppa har vidare lagt til grunn at målet om reduksjon av klimagassar har som føresetnad at dei sentrale myndighetene tar sin del i form av betra rammebetingelsar. Dette kan vere endringar i lover og forskrifter, endringar i avgifts- og skattesystemet, skjerpa krav til utslepp frå bilar, industri m.v., stønadsordningar og andre incentiv – for å nemne det viktigaste.

2 Bakgrunn

Global oppvarming som fylgje av menneskeskapte klimagassutslepp er den største miljøutfordringa verdssamfunnet stend føre. Dersom vi skal klare å løyse klimaproblema, må vi gjere det der folk bur og arbeider. Kommunane kan bidra monaleg både til å redusere Noregs utslepp av klimagassar og til å legge om energibruken. Det er brei politisk semje sentralt om at dette skal prioriterast.

Kommunen har ulike roller og verkemedel i sektorar som er ansvarlege for klimautslepp og er ein viktig aktør i lokalsamfunnet. Kommunen er tenesteytar, myndeutøvar, eigedomseigar og ein betydeleg innkjøpar av varer og tenester – og har ikkje minst eit ansvar for planlegging og tilrettelegging for gode bumiljø.

Styringsgruppa ser likevel at det på andre område er noko begrensa kva ein kan få til i ein liten kommune som Fyresdal med spreidd busetting. Eit område er utslepp frå "mobile kjelder" som utgjer 60% av klimagassutsleppa i Fyresdal. Dagens kollektivtilbod bør nyttast i størst mogleg grad og ein vil arbeide for å oppretthalde dagens nivå. Volumtransport (som det er mykje av) gjev vesentlege utslepp, men alternativ transportmoglegheit finst ikkje. Det me har av næringsverksemid ynskjer me sjølvsagt å behalde.

Ideelt sett ville gjerne Fyresdal kommune ha ambisiøse målsetjingar på reduksjon av klimagassar og utøve eit sterkt engasjement i sin påverkarrolle. Kommunen har begrensa evne til å påta seg dette som organisasjon, men vil likevel setje klare mål i denne planen og foreslå tiltak, å formidle kunnskap og foreslå tiltak den enkelte innbyggjar kan gjere.

Fyresdal kommune har satsa stort på enøktiltak i eiga bygningsmasse, først og fremst ved investeringar i SD-anlegg (Sentral Driftskontroll). Dette har gjeve resultat i form av ein energireduksjon på om lag 600 000 kWh (2006).

I nye bygg (utvidinga av biblioteket og planlagd tilbygg til Gimle skule) blir det installert vassbåren varme.

Fleire av bilane i bygda er bygde om til gassdrift (LPG-gass), og gass til desse bilane er å få kjøpt på ein av bensinstasjonane i bygda.

Fyresdal kommune er i ein særstilling i høve til eit alvorleg resultat av klimaendringane. Tilgangen til ferskvatn er eit globalt problem og vil vere større i framtida. Fyresdal har særskilt rik tilgang på ferskvatn. Både i overflatevatn og i grunnvatn. Dette gjev at vi skal vere merksame på at vi såleis har eit særskilt ansvar. I framtida vil det vere ein ressurs som vi også må kunne dele med andre.

Vi har ein årsproduksjon på 368 Gwh av fornybar energi i kommunen av vasskraft. Det er vilje frå grunneigarar til å utvikle meir småkraft og kommunen vil vere positive til det. Kommunen vil vere merksam på dei lokale miljøkonsekvensane ved kraftproduksjonen og syner dette, gjennom framtidige vilkårsrevisjonar og ved konsesjonshandsaming av småkraftverk.

3 Prosess

Kommunestyret gjorde i møte 24.04.2008 vedtak om å setje ned ei styringsgruppe for å lage eit forslag til klima- og energiplan for kommunen i løpet av 2008. Då arbeidet med planen synte seg å vere langt meir tidkrevande enn forventa, er denne fristen seinare blitt endra til våren 2010.

Styringsgruppa fekk denne samansetjinga:

Tor Bendik Midtgarden, Bygdelista

Lars Arvid Bjørgulfson, Arbeiderpartiet

Bjørn Nome, Senterpartiet

Sektorsjef for plan og teknikk, Arild Metveit

Skogbruksjef, Aslak Momrak-Haugan

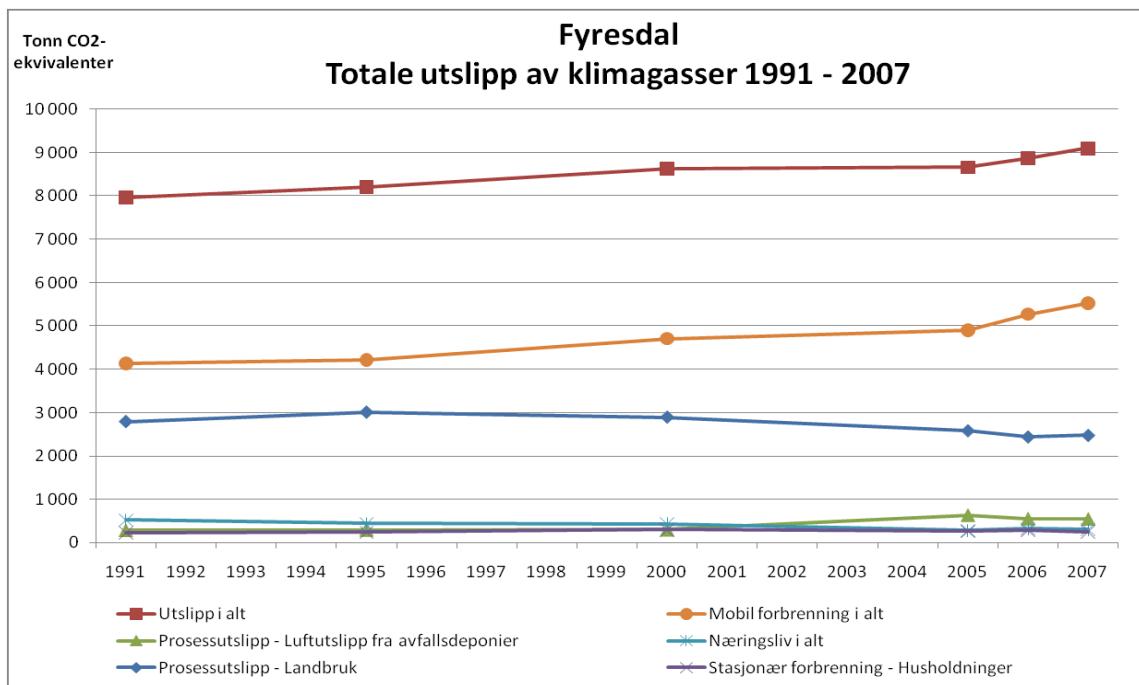
Fagperson energi, Aslak Ofte, VTK

Sidan planen ville bli fyrste utgåve og arbeidet omfattande, var det semje om å leige inn konsulent på området. Valet fall på Norsk Enøk og Energi AS v/Håkon Skatvedt. Han har og fungert som sekretær for gruppa.

Styringsgruppa hadde sitt fyrste møte (oppstart) 26.09.2009 og sidan hatt 4 tema-/ arbeidsmøte og eit utvida møte med deltaking bl.a. frå rådmann, representantar for næring og skule m.v.

Enova SF har støtta prosjektet med kr. 100 000,- og Telemark fylkeskommune har løyvd tilskot på kr. 50 000,-.

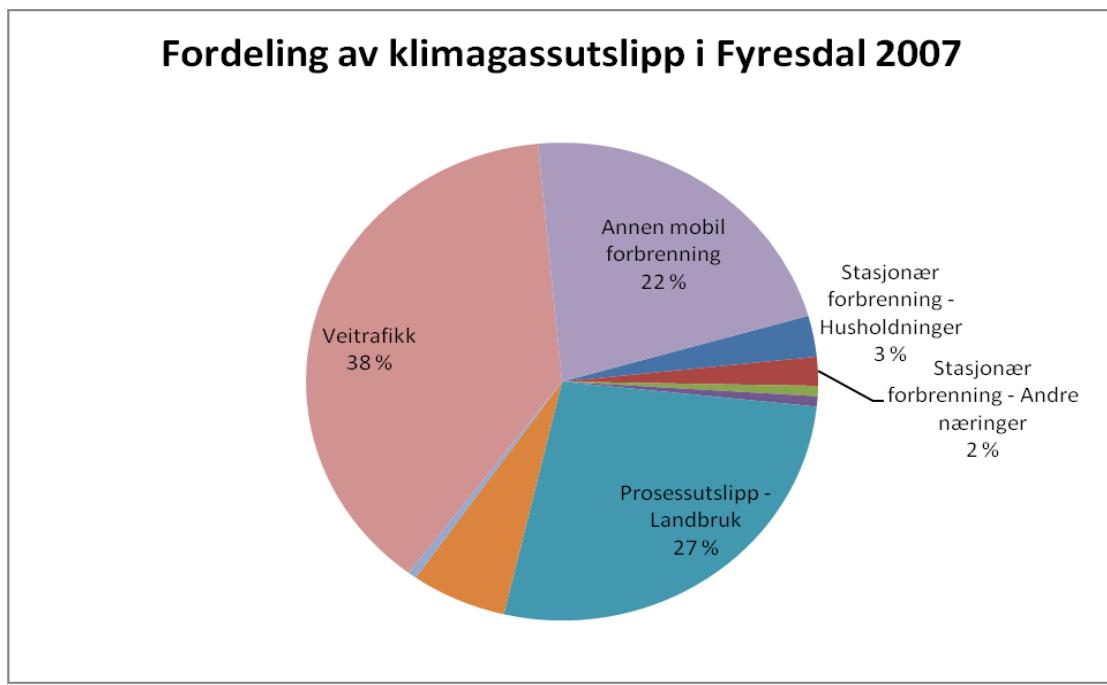
4 Totale klimagassutslepp

Figur 4-1: Kilde: [Miljøstatus](#)

Dei totale utsleppa av klimagassar har passert 9000 tonn CO2-ekvivalenter i 2007.

Det er mobile kjelder som aukar betydeleg, det er ein større auk enn nedgangen i alle dei andre sektorane tilsaman.

Figur 4-1: Kilde: [Miljøstatus](#)

Mobile kjelder står for om lag 60% av totale utslepp i Fyresdal. Landbruk for 27%. Dei andre sektor-utsleppa vert små i forhold. Fyringsolje og parafin i husholdningar og næringsbygg utgjer om lag 5% iflg. statistikken.

5 Hovudmålsetjingar

- **Fase ut all bruk av fyringsolje som hovudoppvarmingskjelde i Fyresdal.**
- **Redusere totalforbruk av elektrisitet per innbygger i husholdninger med 5 % innan 2015, 10 % innan 2020.**

Fyresdal kommune vil ”feie for eiga dør” og framleis gå føre som eit godt eksempel:

- **Redusere energiforbruket i bygningsmassa med 10 % innan 2020**
- **Redusere sitt klimafotavtrykk ¹⁾ med 30% innan 2012**

6 Målsetjingar og tiltak på dei enkelte områda

6.1 Stasjonær energibruk i næringslivet

Målsetjingar

- Betre energieffektivitet i næringslivet .
- Bruke meir lokal energi.
- Fase ut all bruk av fyringsolje og elkjelar som hovudoppvarmingskjelde innan 2020.
- Arbeide for miljøsertifisering av bedrifter.

Tiltak

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Stimulere til energieffektiviserings- og energiomleggingsprosjekt i samarbeid med næringslivet.	Informere om støtteordningar frå Enova, Innovasjon Norge og Fyresdal kommune. Gjennom Vest-Telemark næringsforum skal ein bidra til å etablere nettverksamarbeid mellom bedrifter i Vest-Telemark.	Næringssjefen	Kontinuerleg
2	Kommunen skal arbeide for miljøsertifisering av bedrifter	Informere næringslivet om Miljøfyrтårnordninga og kommunale miljøkriterie i samband med innkaup.	Næringssjefen	Kontinuerleg

¹⁾ Direkte og indirekte utslipp av klimagasser, årsaka av kommunen sin verksemد.

6.2 Stasjonær energibruk i hushaldningar og hytter

Målsetjingar

- Redusere totalforbruk av elektrisitet per innbyggjar i hushaldningar med 5 % innan 2015, 10 % innan 2020.
- Auke bruken av ved i husholdningar.

Tiltak

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Kunnskapsformidling til innbyggjarane om energi, enøk og klimagassutslepp.	Informere via kommunens internettseite og i bladet "Kommune-informasjon" samt vidareformidle kontakt	Sektorsjef plan og teknikk (info.medarbeidar)	Kontinuerleg
2	Lokal energirådgivings-kompetanse.	Boligeigarar og byggherrar kan trenge råd om enøk og energi. Søke å etablere inter-kommunalt nettverk med personar som har kompetanse. Teknisk etat videreformidler henvendelser.	Sektorsjef plan og teknikk	2010
3	Evaluere dagens tilskots-ordning for hushaldningane, evt. revidere retningsliner.	Vurdere å spisse tilskota mot enøktiltak og måla i Klima- og energiplanen. Tilskot til reintbrennande vedovnar vurderes auka.	Sektorsjef plan og teknikk	2011/12

For andre tiltak, sjå kapittel om kommunens eigne verkemedel.

6.3 Arealplanlegging og byggesak

Målsetjingar

- Større del av lokal, ny fornybar energi i nye enkeltbygg og nye utbyggingsområde.
- Større del lokale material- og byggevarer i nybygg og rehabilitering.

Tiltak

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	I reguleringsplanar og bebyggelsesplanar skal det stillast krav til at ulike energilosninger er vurderte	Saksbehandlarar må ha dette som eit rutinekrav i fbm planarbeidet og ha tilstrekkelig kompetanse på dette området.	Sektorsjef plan og teknikk	Kontinuerleg
2	Utbyggere og byggherrar skal i byggesakshandsaminga bli oppfordra til å tenkje energiøkonomisering og nytte alternative energikjelder.	Som punkt 1	Sektorsjef plan og teknikk	Kontinuerleg
3	Utbyggere og byggherrar skal i byggesakshandsaminga oppfordres til å velge lokale byggematerial og produkt i nybygg og rehabilitering	Som punkt 1	Sektorsjef plan og teknikk	Kontinuerleg

6.4 Avfall og deponi

Målsetjingar

- Redusere utslepp av deponigass fra Skårmoen deponi.
- Auke sorteringsgraden av hushaldningsavfall til 60 % innan år 2015
- Auke sorteringsgraden av næringsavfall til 50 % innan år 2015
- Auke sorteringsgraden av hytteavfall til 50 % innan år 2015

Tiltak

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Etablere biofilter på Skårmoen avfallslass	Søknad til Fylkesmannen er sendt, purre opp denne og få klarsignal.	Sektorsjef plan og teknikk	2010 *)
2	Kjeldesortering. Haldningar og motivasjon – innbyggjarane.	Samarbeide med Renovest om informasjonstiltak.	Renovest Sektorsjef plan og teknikk	Kontinuerleg
3	Kjeldesortering. Haldningar og motivasjon – næringslivet.	Samarbeide med Renovest om informasjonstiltak i samarbeid med næringsjef / næringsforening for å redusere avfallsmengdene og auke gjenvinningsgraden.	Renovest Næringsjef	2010/11
4	Følge opp krav til avfallsplan i fblm bygge- og riveløyve.	Unngå ulovleg avfallsbrenning og ulovleg dumping i containerar. Byggesaksavd. må bl.a. kreve dokumentasjon. Vurdere avfallsgebyr for nybygg for henting av byggepllassavfallet.	Sektorsjef plan og teknikk. Renovest	Kontinuerleg
5	Bedre tilgjenge til returpunkt og Renovest for avfallslevering.	Vurdere moglegheiter for betringar. Gjeld spesielt hytteavfall.	Sektorsjef plan og teknikk Renovest	Kontinuerleg

*) førebuing gjerast no

6.5 Transport

Målsetjingar

- Auke sykkelbruken
- Lågare drivstoff-forbruk med betre veg.
- Auke bruken av kortreiste lokalproduserte varer.

Tiltak

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Vidare satsing på utbygging av gang og sykkelvegar	Prioritere strekninga frå sentrum til Molandsmoen	Rådmannen	Kontinuerleg
2	Arbeide for å betre vegstandarden på hovedfartsårene i kommunen	Samarbeid med Statens Vegvesen og fylket. Prioritere strekningar.	Ordførar Vest-Telemark-rådet	Kontinuerleg
3	Fokus på lokale matprodusentar og produsentar av byggemateriale.	Kortreist mat minskar utslepp og sparar energi	Næringsjefen	Kontinuerleg

6.6 Landbruk

Målsetjingar

- Auke bruken av bioenergi i Fyresdal, både ved og flis.
- Auke CO₂ bindinga i skog.
- Auke produksjonen av lokale matvarer
- Høg gjenvinningsgrad på avfall frå landbruket

Tiltak

Ein vil fortsette ordninga med årlege møte med faglaga i næringa.

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Oppmode landbrukseigedomar til å ta i bruk bioenergi	Søke bistand hos Telemark Bioenergiforum. Informere om temaet. Bistå i å søke tilskot frå Innovasjon Norge .	Skogbruks-sjef	Kobtinuerleg
2	Betre miljøkompetanse, betre oppfølging av miljøplanar	Følge opp gardsbruk tettare.	Jordbruks-sjef	Kontinuerleg
3	Betre og innskjerpa avfallsrutiner	Spesielt gjelder dette landbruksplast. Og innsamling av spesialavfall samt "skrot" (metaller, rivingsvirke o.a.)	Jordbruks-sjef	Kontinuerleg
4	Rettleiing til dei som ynskjer å legge om til økologisk jordbruk	Redusera energibruk og klimagassutslepp	Jordbruks-sjef	Kontinuerleg
5	Sørge for rask forynging av skogen med tilfredsstillande tetthet etter hogst og rett skogskjøtsel	Skogfondordninga.	Skogbruks-sjef	Kontinuerleg
6	Bistå initiativ i fht etablering av matproduksjon, inkl. lokal vidareforedling.	Vurdere kommunalt innkaup	Jordbruks-sjef	Kontinuerleg

7 Kommunens eiga verksemد

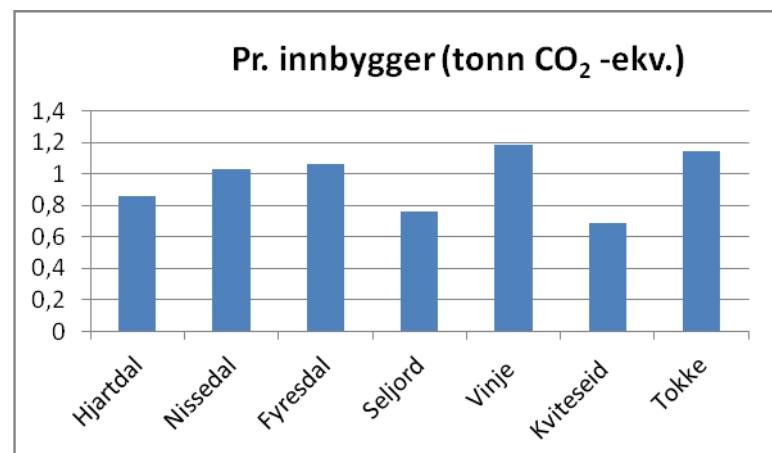
Fyresdal kommune sitt klimafotavtrykk av eigne aktivitetar er berekna til 1447 tonn CO2-ekv.²

Dette utsleppet omfattar også berekning av indirekte utslepp frå kaup av varer og tenester utafor kommunen sine grenser.

Det er verd å merke seg at kommunen sitt innkaup av energi (straum) er ein betydeleg andel av utslippet, ca 30%. Dette fordi kommunen ikkje krev opprinnelsesgarantiar³ av sin kraftleverandør på at krafta er fornybar, dvs. at kommunen har andelar importert kolkraft i sitt kraftforbruk.

Fyresdal kommunes berekna klimafotavtrykk fordela pr. innbyggjar er 1,06 tonn CO2-ekv. Dette er litt høgare enn gjennomsnittet i Øvre Telemark.

Fyresdal har gjennom flere år investert betydeleg i enøkt tiltak på dei større bygga, dvs. skulen og omsorgsbygg og har satsa mykje på bevistgjering og opplæring av driftspersonell.

Tiltaka er ein viktig del i kommunens langsiktige ENØK-arbeid og klimatenking. Energiforbruket har gått betydeleg ned gjennom åra og ein har spart om lag 600.000kWh/år

² Jfr. www.misa.no

³ System med opprinnelsesgarantier / elsertifikater er nærmere forklart på <http://www.statnett.no/no/Kraftsystemet/Energisertifikater/>

7.1 Bygningar og anlegg

Målsetjingar

- Satse vidare på enøkt tiltak for å redusere bruken av energi pr. m² med 10% innan 2020, frå 2006-nivå.
- Bygge nye bygg med vassboren varme og nytte lokale energiressursar til oppvarming.
- Vurdere strengare energi- og miljøkrav til nybygg, vurdere materialbruk i høve til klimagassutslepp
- Redusere "klimafotavtrykket" med 30%

Tiltak

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Videreføre system for energioppfylging i bygningsmassen og halde kontinuerlig fokus på dette	Inkludera organisering og rapporterings-rutiner. Evt. samarbeide med VTK .	Sektorsjef plan og teknikk	Kontinuerleg
2	Kjøpe kraft med opprinnelsesgaranti som fornybar kraft.	VTK har sørga for dette. Dette vil "nulle ut" klimafotavtrykket frå kaup av energi. Fjerner ca 440 tonn CO ₂ / 30 % av totalt utslepp.	VTK	2010
3	Setje energisparing i fokus i fht. brukarane av bygg.	Informere brukarane / tilsette	Sektorsjef plan og teknikk	Kontinuerleg
4	Vidareføre deltaking i FOBE-nettverket 4) i Telemark.	Viktig nettverk i høve til kompetanse på energieffektiv drift av bygg.	Sektorsjef plan og teknikk	Kontinuerleg

4) "Foreningen for Offentleg Bygg og Eiendom"

7.2 Kommunens transport i eigen regi

Målsetjingar

- Redusera utslepp fra kommunal kjøring
- Redusera antall km kjøregodtgjersle til møte
- Redusera utslepp frå arbeidsreiser (fra heimen til arbeidsstad i kommunen)

Tiltak for kommunens transport

	Beskrivelse	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Fornya fokus på sykle til jobben	Kampanje for sykling, gange	Rådmannen	Kontinuerleg
2	Kameratkjøring	Oppfordre til kameratkjøring, tilrettelegge for å lage avtaler.	Rådmannen	Kontinuerleg
3	Videokonferanser og telefonmøter.	Skaffe utstyr, gjennomføre opplæring og ta i bruk teknologien der dette er egna .	Rådmannen	2011-2015 *)
4	Samkjøring til møte, kurs	Reiseplanlegging.	Rådmannen	Kontinuerleg

*) bør vurderast ved planlegging av nytt kommunehus

7.3 Kommunen sine innkaup

Målsetjingar

- Fyresdal kommune skal så sant det er mogleg velge produkt som kan dokumentere miljøvenleg tilverknad og bruk, samt låge livsløpskostnader.
- Miljøkriterie skal innarbeidast i anboda der desse er mogleg å vurdere på ein objektiv måte.

Tiltak

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Påverke innkjøpsreglementet mot. miljøpåverknad og livsløpskostnader, gjere dette kjend i organisasjonen	Ta skjerping av miljøkrav opp med BTV. Velge miljømerka produkt, lokalprodusert mat, miljøsertifiserte leverandørar, - så langt praktisk mogleg.	Rådmannen	Kontinuerleg

7.4 Undervisnings-sektoren

Målsetjing

Auke kunnskapen om klimagassutslepp og berekraftig bruk hjå born, elevar og tilsette

Tiltak

	Beskriving	Kommentar	Ansvar	Tidsfrist
1	Konkrete tiltak som gjeld klima og energi skal innarbeidast i barnehagen og skulen sine planar	Innarbeidast i årsplanar	Sektorsjef oppvekst og kultur	Kontinuerleg
2	Barnehagen og skulen skal ha naturen som ein viktig læringsarena	Innarbeidast i årsplaner	Sektorsjef oppvekst og kultur	Kontinuerleg
3	Barnehagen og skulen skal kildesortere	Renovest og kommunen samarbeider om løysingar	Sektorsjef plan og teknikk/ Sektorsjef oppvekst og kultur	Kontinuerleg
4	Det skal gjennomførast temaarbeid om klima og energi både i Barneskulen og i ungdomsskulen	Innarbeidast i årsplanar	Sektorsjef oppvekst og kultur	Kontinuerleg

8 Kva kan eg som innbyggjar gjere ?

Nedanfor har vi lista opp døme på kva den enkelte kan gjere for å redusere energibruk og klimagassutslepp.

Transport

- Bruk sykkelen eller gå.
- Reis kollektivt eller reis fleire saman i bilen.
- Bytt til meir miljøvennleg bil og redusere tomgangskøyring.
- Reduser reiser med fly.

Bustad

- Set ned innetemperaturen med ein til to grader. Lågare innetemperatur krev mindre energi. Ein grad ned reduserar energibruken til oppvarming med ca. 5 %. Finn ut korleis di oppvarmingskjelde kan brukast så effektivt som mogeleg.
- Byt ut panelomnar med klimanøytral oppvarming som pelletskamin, reintbrennande vedomn, varmepumpe eller solvarmeanlegg.
- Reduser varmetapet i bustaden ved hjelp av isolasjon, tetningslistar og tilpassa ventilasjon.
- Skal du byggje nytt hus, så vurder lågenergi eller passivhus.
- Vel energieffektive elektriske apparat. Kjøp miljømerkte produkt, og sjå på energimerkinga på kvitevarer.
- Bruk mindre straum: Slå av lyset når du ikkje treng det, og skift til sparepærer (LED pærer).
- Slå av elektriske apparat, også standbyfunksjonen .

Avfall

- Gjenbruk og gjenvinn gamle ressursar. All råvareutvinning og produksjon krev energi og fører til utslepp.
- Sorter avfallet slik renovasjonsskapet krev.
- Reserver deg for uadressera reklame

Mat

- Vel kortreist mat, dvs. helst lokalt produsert mat.
- Vel økologisk mat, dvs. produsert utan kunstgjødsel og med lågt energibehov.